

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1870. évi május hó 3, 4,
5 s 6-ik napjain Miskolcon tartott közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1870. év május hó 3, 4, 5 s 6-ik napjain Miskolcon tartá meg — főtisztelendő **Kun Bertalan** szuperintendens és **Lovász Miklós** tornai, mint legidősebb segédgondnok urak elnöklete alatt — közgyűlését, az egyházmegyék képviselői s több ez alkalomra megjelent egyházi és világi férfiak jelenlétében s közreműködésével.

Az egyházmegyék képviselői voltak :

Az abauji egyházmegyéből :

Dr. Ferenczy József, esperes,
Kérészy Mihály, alsó-vadászi,
Hadházi László, szepsii,
Fodor Pál, vilmányi,
Batta József, kéri,
Béky Sámuel, szántói lelkészek.

Bárczay Albert, segédgondnok,
Szathmáry Miklós,
Bárczay Ödön, tanácsbírák.

Az alsóborsodi egyházmegyéből :

Prágay Lajos, esperes,
Vattay Sándor, s.-kereszturi,
Fekete Károly, ónodi,
Nyilas Samu, miskolci lelkészek.

Szathmáry Király Pál, segédgondnok,
Szücs János, tanácsbíró.

Az alsózempléni egyházmegyéből :

Kőrössy István, esperes,
Hegedűs László,
Anti János, tályai,
Bodolay József, kesznyéteni lelkészek

Bódogh Károly.

A felsőborsodi egyházmegyéből:

Molnár József, esperes,
 Debreczeni Gábor, nyárádi,
 Bodnár András, berentei,
 Tóth Menyhért, kápolnai lelkészek.

Ragályi György, segédgondnok,
 Miklós Gyula, tanácsbíró.

A felsőzempléni egyházmegyéből:

Laky András, esperes,
 Rásky Lajos, zempléni lelkész.

A gömöri egyházmegyéből:

Török József, esperes,
 Szentpétery Sámuel, pelsőci,
 Székely János, belyei lelkészek.

Ragályi Ferdinánd, segédgondnok,
 Ragályi Miksa, tanácsbíró.

A tornai egyházmegyéből:

Lovass Sámuel, esperes,
 Kody Dániel, komjáti,
 Vajányi Lajos, perkupai lelkészek.

Lovász Miklós, segédgondnok.

Az unghi egyházmegyéből:

Szabó András, esperes,
 Német Imre, nagydobronyi lelkész.

A sárospataki főiskola részéről:

Bihary Imre, közigazgató,
 Szivós Mihály, gimnáziumi igazgató.

Kun Dániel, jogigazgató.

Horváth Antal, egyházkerületi ügyvéd, Bakos Antal, egyházkerületi világi pénztárnok, Bálint József, egyházkerületi fő-, Mislei Károly, al- és Apostol József, világi jegyzők.

Közgyűlésünket főtisztelendő Kun Bertalan szuperintendens úr egy, az egek urához emelt buzgó imával, s a közfigyelemnek és részvételnek a tanácskozás folyama alatt fölmerülő tárgyakra fölhívása mellett ünnepélyesen megnyitván, jelenté: miszerint

1. Főgondnok ur ő nagyméltósága, a tegnapi napon táviratilag tudatá vele, hogy bár határozott szándoka és ohajtása volt jelen gyűlésünkön megjelenni, de egészségének véletlenül történt változása ebbeli ohajának teljesülését meghiusítá, s ez alkalommal közgyűlésünkön meg nem jelenhet.

E jelentés közgyűlésünknek őszinte mély sajnálkozását idézé föl, s a közérzelem azon egyetemes és jegyzőkönyvileg is kifejeztetni kívánt ohajtásban nyilvánult, hogy vajha a gondviselés szeretve tisztelt főgondnokunk ő nagy méltósága változott egészségi állapotának kedvező fordulatot adván: ő nagy méltóságát egyházi ügyeink élén minél előbb kívánt erőben s egészségben üdvözölhetnők!! Ennek következtében:

2. A világi elnökség jelen gyűlésünk alkalmára leendő helyettesítésének szüksége állván elő:

Arra fennálló szabályaink szerint a tornai mint legidősebb segéd gondnok Lovász Miklós ur kéretett föl, ki is a közkívátnak engedve, közgyűlésünk szívélyes üdvözlése mellett a társelnöki széket elfoglalta.

3. A gyűlésünkön megjelent képviselők megbízó levelei igazoltaknak tekintettek.

4. Főtisztelendő szuperintendens ur a köztanácskozások megkezdése előtt, részint a hivatalához érkezett legfensőbb intézvények, részint több közérdekű ügyek haladékat nem szenvedhető, s általa eszközölt mikénti elintézéséről, de általában egyházi életünknek egy év alatt történt főbb mozzanatairól általános közérdekeltséget gerjesztett jelentését következőben terjeszté elő:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Miután a közgyűlést szerencsés voltam megnyitni, s a tanácskozás alá veendő tárgyak iránt a szép számmal egybegyűlt közönség becses figyelmét kikérni, engedje meg a főtiszteletű egyházkerületi közönség, hogy szokott évi jelentésemet megtehessem.

Autonom egyházkormányzási teendőink két irányban vezetnek, a szoros értelemben vett egyházi és az iskolai vagy köznevelési téren; midőn tehát évi jelentésemet teszem, fel kell említenem mindazon főbb mozzanatok, melyeket egy év lefolyta alatt úgy egyik mint másik téren végeztem, s melyek itt észlelésem s tapasztalatom szerint a velem együtt, a közigazgatásban együttműködésű férfiak közreműködésével lefolytak, hogy így híven számot adjak sáfárkodásomról, s alkalmat nyujtsak a főtiszteletű egyházkerületi közönségnek arra, hogy tájékozassa magát közigazgatásunk, általában egyházi s iskolai ügyeink iránt.

Megvallom, hogy legfőbb örömem volna, ha úgy egyházi mint iskolai életünk terén a munkásság, a fejlődés, előhaladás általában a közélet oly jeleneteire mutathatnék, minőket egy önkormányzattal bíró testülettől a minden irányban előre haladó kor, a társadalmi műveltséggel karöltve járó tudományosság s erkölcsiség jogosan megkívánhatnak, hogy nyilvános létezésének ne csak jelét adja, hanem félroismerhetlen biztosítékát nyujtsa annak, hogy feladatának teljesen megfelel. Különös örömem volna pedig, ha korunk legközelebbi vívmányairól a vallásügyi s népoktatási országos törvények már tényleg eredménydus hatásának világos nyomaira mutathatnék egyházunk keretén belől. De ezt nem tehetem. A szokott egykedvűség, kimért lassu mozgás, a kötelemek lanyha, sokszor hiányos teljesítése, kevés tüze azon nemes lelkesedésnek, melyet minden magasabb célu intézetnek előbb vitelénél okvetlen tevékenységbe kell hoznunk ha hatni akarunk; ezek azon mozzanatok, melyekre inkább rájuk mutathatók, mint az eleven munkás előretörő élet-jeleire egyházi életünk terén, mely ok miatt, fájdalom legüdvösebb határozatainknak s intézkedéseinknek sincs meg azon jó hatása közügyeinkre, melyet attól méltán megvárhatnánk. Hogy az újabb vallásügyi s népiskolai törvények tetteleg érezhető jótékony hatását sem jelezhetem valamely erős jelekkel, hivatkozom lelkésztársaim tapasztalataikra, s azon gyakran felmerülő esetekre, melyek más hitfelekezetek lelkészeivel való érintkezéseink alkalmával állnak elő. Világos dolog, hogy a reversalisokkal való intézkedés még ma is gyakoroltatik ellenünkben; sőt már most ezen üzérkedés annyival veszélyesebb, mert most már a vegyes házasságból születendő gyermekek vallását meghatározó törvény kijátszásával még a nőtől is követeltetik reversalis. Ilyen eset az is, hogy nem egyenlő fegyverrel állván a küzdterén mi protestáns s más hitfelekezeti lelkészek, a vegyes házások esketéséből alig jut hozzánk egy vagy kettő. Több s még feltűnőbb esetekről is fog értesülni a főtiszteletű egyházkerület tanácskozásunk közben, melyek azt bizonyítják, hogy midőn a valláseggyenlőség és szabadság biztosítása végett hozott országos törvényekhez kötött jogos reményeink kijátszására még ma is ily és ennyi titkos tér nyílik és maradt fenn, midőn másfelől saját egyházi életünk kebelében sem örvendhetünk a munkás eleven hitéletnek, hogy az abból kifolyó buzgóság s lelkesedés ölelné protestántizmusunk oltárát s építgetné annak falait: akkor fájdalom, de meg vagyok fosztva azon örömtől, hogy egyházi közéletünk kedvező tüneteit jelezhessem, s azokra mindnyájunk közörméire rámutathassak.

Tisztelettel jelenthetem egyébiránt, hogy egyházainkban, alig egy párnak kivételével, a hívek s lelkészek közti béke s egyetértés kedvező lábon áll, mely körülmény arra mutat, hogy ha itt ott elszunnyadt is a hitbuzgóság, s ha egykedvűség foglalta is el a lelkesedés szent tűzhelyét — szeretem hinni — egy kis időre, jó akarat, egymás iránti bizalom, munkásság hozzájárultával, meggyulad az ismét s célja felé vezetni tespedést nem tűrő protestáns egyházi életünket. Ezen reményre méltán jogosít bennünket annak tapasztalása is, hogy vannak egyházak, melyek nemes példájukkal serkentetik az alvókat Isten dicsősége iránti buzgóságra, mint ilyeket emlitem fel Alsózemplénben a tolcsvai, Abaujban a szeszta

és cse nyétei egyházakat, melyek hiveik áldozatkészsége s előljáróik lankadatlan fáradsága után diszes templomokat építettek, s azokat Isten dicsőségére a mult évben fel is szenteltették. Mint ilyet említhetem meg az alsóborsodi egyházmegyében a kisdudavalki egyházat, mely a szükséges előkészületek után a mult évben templomot, tornyot, paplakot s iskolát épített, mintegy 20—22 ezer forint költséggel. Több oldalról vagyok értesítve. hogy jelenleg is több egyház fáradozik templom s paplak építésében.

A mi már szorosán a hivatalos körömet érdeklő tárgyakat illeti, igyekeztem ezeket szerény erőmtől telhetőleg ez évben is mindent a maga helyén s idejében elvégezni.

A felsőbb rendeleteket, melyek különös egyházkerületi intézkedést nem kívántak, kellő időben közöltem lelkésztársaimmal s az egyház előljáróival, a felügyeletem alatt álló tanintézetekkel. Az ily kisebb s nagyobb mérvű felsőbb rendeletek száma a lefolyt évben volt 171. Ezek közül tiltott fokozatu házassági ügyre vonatkozott 17. Ezekben díjmentes házassági felmentvény adatott 11 meghatározott mérséklett díjak mellett, általam kijelelt célok, intézetek segélyezésére 6, nevezetesen a gagy-bátori tűzvész által sujtott egyház részére 20 frt. a gömri néptanítói nyugdíjintézet részére 20 frt. az építés alatt levő leány-növeldei épületre 20 és 30 frt. összesen 50 frt., a papi özvegy- s árvatár részére 20 frt. Mely összegek az illető célokra — ha ezen intézkedésem a főtiszteletű egyházkerületi gyűlés jóváhagyását megnyeri — ki fognak osztatni.

Tudomására hozom a főtiszteletű egyházkerületi közönségnek, hogy azon ifju atyafiak száma, kik a mult évben 1-ső vagyis bekebelezési vizsgát tettek 21, és pedig 12 kitűnő, 9 első osztályzatot érdemelt sikerrel; ezek közül exmittáltam 17-et. 2-ik vagy lelkészképeségi vizsgát tettek 14-en; ezek közül 8 kitűnő, 6 első osztályzattal. Mind ezeknek nevek az illető egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvében föl vannak jegyezve.

Az állam részéről 1869-re egyházi segélyezésekre adott 7000 frt. két részletben felvétetvén, ez az egyházmegyék által ajánlott egyházak közt, igyekeztvén megtartani a lehető arányt, az e végre megbízott egyházkerületi választmány által kiosztatott 44 egyház és 21 egyén közt, mely sorrenddel pedig és kiknek? az erről szóló jelentésünkből tudomást fog venni a főtiszteletű egyházkerület. Szinte segélyezéseket tettünk a hollandi és szükösi pénztárakból is, erről szóló választmányi jelentésünk is elő fog fordulni.

Pénzügyi választmányi ülést tartottunk a lefolyt egyházi évben 5-ször, melyeknek jegyzőkönyvei betérjesztetnek, azokból ki fog tűnni, hogy a mult évben, rendelkezésünk alatt álló mintegy 19300 frt kiknek kölcsönöztetett ki.

Az egyházkerületi számvevőszéket a szokott időben megtartván, jegyzőkönyve szintén tárgyalatni fog. Itt azonban előre is megjegyezhetem, hogy pénzügyeinkről, amennyiben tetemes kamathátralékok vannak kint némely pénztárakból, nem a legkedvezőbb tudósítást adhatom. Hogy a kamathátralékok összehalmozódásának eleje vétessék, s a részint már régóta per alatt álló, s még beperlendő adósoknál levő tőkék s kamatok behajtassanak, s biztosittassanak, számvevőszékünk e végre jegyzőkönyvében egy javaslatot terjeszt elő, melyet kiválóan ajánlok a főtiszteletű egyházkerület becses figyelmébe.

Egyházi közigazgatásunk terén sok nehézségbe ütközünk, a lelkészi és tanítói földök után járó adóügy miatt, e tárgyban sok egymást gyengítő s bebonyolító felsőbb rendelet adatott már ki, melyek ez ügy tisztába hozását — megvallom — nehezítették. E célból terjesztettem ez ügyet a legközelebbi Sárospatakon tartott rendkívüli közgyűlés eleibe, holott az elnökségre e tárgyban kelt határozat iránt szerencsém van jelenthetni, hogy ő nagyméltóságával szeretve tisztelt főgondnokunkkal ez ügyben pénzügyminiszter ur ő nagy méltóságánál személyesen megjelenvén, az o tárgyra vonatkozó minden eddigi felsőbb rendeleteknél kedvezőbbet eszközöltünk, mely felsőbb rendeletet a tanácskozás folyamában előmutatni el nem mulasztom.

Hátra van még főtiszteletű egyházkerületi gyűlés, hogy röviden az iskolai vagy köznevelési téren történt dolgokról is rövid ismertetést adjak.

Köztudomásu dolog, hogy az 1868. évi XXXVIII-ik országos népiskolai törvény bizonyos kötelezettségeket mért a felekezeti népiskolákra is, mely kötelezettségnek teljesítése nélkül felekezeti népiskola nem létezhet, hogy ezen kötelezettséget egyházaink ismerjék, s ennek eleget tenni igyekezzenek, egyházkerületi kormányunk bizonyos utasításokat küldött ki az egyházakhoz, kimondván, hogy minő állást foglaljanak el a népiskolai országos törvényekkel szemben, s mennyiben és miképen alkalmazzák azokhoz magukat. Legfőbb utasítás pedig az volt, hogy a felekezeti iskolákat, a hol lehet áldozattal is fenn kell tartani, s igyekezni kell a törvényszabta álláspontra emelni. Hogy mi lépések történtek az egyházmegyékben s egyes egyházakban népiskolánknak a törvényszabta álláspontra való emelésére nézve? arról hatá-

rozott értesítést nem adhatok, mert arról értesítést az egyes megyékből magam sem vettem, hanem az állami tanfelügyelő urak értesítéseik után ítélve, annyit mondhatok, hogy ez ügyben kevés történt, annak dacára, hogy én erre két körlevelemben is figyelmeztettem az egyházak előljáróit.

Hogy ez ügyben alig észrevehető egyházainkban a mozgalom, azon nem csodálkozom, mert úgy látszik, hogy ez ügyben maga a magas kormány is resperiumot akar engedni egyházainknak; mert az illető tanfelügyelő urak ha általánosságban jelzik is népiskoláink hiányait, de eddigelé a zemplénmegyei tanfelügyelő uron kívül senki más egyes specifikus iskolákat nem jelentett nálam, melyek ellenébe a törvény értelme szerint akarnának eljárni, vagy melyek irányában a törvényt szabta kellékek létesítése iránti intézkedésre fölhívtak volna. Nagyságos Árvai József tanfelügyelő ur a maga tankerületéből jelentette, hogy a vékei, zétenyi, kistráskai és kazsui egyházak, nem lévén reményök a felekezeti iskolákat fentarthatni, községi iskolák mellett nyilatkoztak; én az e tárgyban adott utasítások szerint eljárván, elő fogom terjeszteni a maga helyén az ezen egyházak körülményeiről szóló küldött-ségi jelentéseket.

Ugyan föntebb tisztelt tanfelügyelő ur jelenté a hotykai, kenézlői, bereckii, szőlőskei és borsii iskolák jelen állapotbani tarthatatlanságát, továbbá a zombori, szerencsi s legyes-bényei iskolák elhanyagoltságát, sőt a sárospataki népiskola körében is az iskoláztatás feltűnő mulasztásait, mindezek iránt én az elsorolt egyházak előljáróit hivatalosan figyelmeztettem.

Ezek azok, melyeket az országos népiskolai törvény életbeléptetése iránt tett egyházkerületi intézkedés nyomán jelenthettek. Egyébiránt arról positiv tudomásom van, hogy az egyházkerületünk által kiadott utasításokban is megjelelt helybeli iskolatanácsok életbeléptetése iránt eddigelé semmi lépések nem történtek. Célszerű lesz azért egy újabb egyházkerületi határozat által figyelmeztetni egyházainkat arra, hogy a kiadott utasításokat szem előtt tartva, általában az azokban megszabott dolgoknak igyekezzenek eleget tenni, s iskoláikat a törvényt szabta színvonalra emelni.

A Sárospatakon föllállított államképezde folyó évi január hó 20-án nyitvatván meg, hivatalosan föl vagyunk hiva ennek igazgató tanácsa által arra, hogy felekezeti növendékeink vallásos oktatása iránt intézkedjünk, a vallástanításra alkalmas egyént jeleljünk meg, s a tanítandó tantárgyakat 3 évre beosztva jeleljük ki. Mindezek iránt az előleges lépéseket megtettem a főiskola kebelében és az erre vonatkozó ügyiratokat sorrend szerint elő fogom terjeszteni.

Főiskolánk ügyeiről kellene még részletes értesítést adnom, de amennyiben az erre vonatkozó ügyek részint a folyó évi szentpálnapi számvevőszéki, részint ugyanazon alkalommal tartott egyházkerületi rendkívüli gyűlésünk jegyzőkönyveiben előfordulnak, röviden csak annyit jelenthettek, hogy a fél évi vizsgák jelenlétünkben s befolyásunkkal kedvező eredménnyel folytak le, s ez alkalommal több sürgős s halasztást nem szenvedhető tárgyak felett intézkedtünk, melyektől reménylenünk lehet, hogy úgy maga a tanintézet, mint a növendékek közti fegyelem fentartása s a tudományos előhaladás újabb lendületet nyerendek.

Végre ugyancsak a köznevelést illetőleg jelenthetem, hogy az egyházkerületi felsőbb leánynövelde helyiségének építtetését az e végre megbízott választmány munkába vette, folyó évi szeptember havában az meg fog nyitvatni, s jó istenünk segedelmével most egy évre egyházkerületi gyűlésünket is ott tarthatjuk.

Ezeket véltem szükségesnek föbb vonásokban tudomására hozni a főtiszteletű egyházkerületi gyűlésnek, hogy tájékozhasssa magát ügyeinek tovább intézése, s egyrészben jelen tanácskozásaink iránt is. Egyébiránt tisztelettel s nyugodt lélekkel jelenthetvén a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek, hogy mult évi hivatalos naplóm szerint 1479 számra menő tárgy vette igénybe figyelmemet s munkásságomat, s ezeket szerény tehetségem szerint, a mint Isten tudnom adta, ev. ref. egyházunk szellemében s törvényei szerint elintézni hivatalos kötelességemnek ismertem. Magamat tapasztalt kegyességökbe továbbra is ajánlom.

Főtisztelendő szuperintendens urnak közügyeink vezetésében iménti jelentése folytán tanusított buzgalma, erélye közméltánylattal találkozván, időközi intézkedései helyeseltettek és teljesen jóváhagyattak.

5. Mult évi m.-keresztési őszi közgyűlésünk jegyzőkönyve 7-ik száma alatt kelt határozata folytán főtisztelendő szuperintendens úr jelenti, miszerint megbízatása szellemében a dr. Szeberényi János katonai címzetes szuperintendenssé történt kineveztetése alkalmából a testvér egyházkerületek által emelt panaszt illetőleg a nagyméltóságu magyar királyi minisz-

tériumhoz — a testvér egyházkerületekkel egyetértőleg — azon szellemben terjeszté föl egyházkerületünk kívánatát, hogy az illető magas kormányval közvetlenül érintkező közegül a közös hadseregnél alkalmazásban levő ref. lelkészek közül esetenként mindenkor a legidősebb alkalmaztassék; s hogy a Szeberényi János címzetes szuperintendens ur illetéktelen befolyása következtében hivatalon kívül maradt Márkus László tábori lelkészi hivatalába helyeztetnék vissza. Mely fölterjesztésnek azon részére, melyszerint a magas kormányval közvetlenül érintkező közegül a legidősb tábori lelkész kéretik alkalmaztatni: legfelsőbb válasz még ekkoráig sem érkezett. Márkus László hivatalon kívüli tábori lelkész pedig előbbi állomására már visszahelyeztetett.

Tudomásul szolgál.

6. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 18-ik pontja alatti határozat értelmében a gömöri egyházmegye indítványa folytán az iránt hivatván fel az egyházmegyéek nyilatkozatra: vajjon az eddig gyakorlatban volt capellanus immediate non succedit-féle szabály eltörlése iránti ujlagi szavazásra elérkezettnek látják-e az időt?

Miután a beadott nyilatkozatokból az tűnik ki, hogy az egyházmegyéek többsége az ez ügybeni szavazást már időszerűnek tekinti: az egyházkerületünkben létező egyes egyházak, az illető esperesi hivatalok utján szabályszerű szavazásra fölhivatni határozatnak ezen kérdésre: vajjon a segédlelkész főnöke halála esetében — közvetlenül — ugyanazon egyházban pappá választható-e vagy nem? Az ekként szabályszerűen kiállítandó szavazatok folyó évi közgyűlésünkre bevértatnak.

7. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 36-ik száma alatt az alsózempléni egyházmegye azon indítványa folytán, miszerint az egyházmegyéek jogköre, az egyházkerülethez való viszonya s fellebbezés módja szabatosan körvonaloztatnék, az ez ügyben netalán szükségesnek tekinthető módosítások iránti véleményadásra szuperintendens ur több általa felhivandó, s törvénykezési ügyeinkkel ismertetes férfiakkal együtt meglevén bizva:

a mennyiben még ez ügyben ezen véleményes jelentés be nem terjesztett az jövő közgyűlésünkre bevértatik.

8. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 41-ik száma alatt a sárospataki főiskolai tanárlakok lehető legelőnyösebb hasznosítása iránti határozat végre nem hajtván a gazdasági választmány által:

annak mielőbbi végrehajtása a megbizott választmány kötelességévé tétetik, jelentése legközelebbi sárospataki nyári közgyűlésünkre bevértatván.

9. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 47-ik száma alatt a miskolci avasi temetőben felállítatni célba vett Zsarnay-émlék ügyében megbizott főtisztelendő szuperintendens ur jelenti: miszerint az emlékszobor készen fölállításra vár, melynek az elhunyt nagyérdemű férfi emlékéhez illő ünnepélyes fölállítást hozza javaslatba.

A javaslat általános helyesléssel találkozáván, az emlékszobor mielőbbi fölállítatása elhatározatott, főtisztelendő szuperintendens ur megbizatván, hogy e kegyeletes cselekvény ünnepélyesítése tekintetéből a közel vidékről, az egyházkerületet képviselő férfiakat ez alkalomra hívjon össze.

10. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 72-ik száma alatti határozat folytán több közérdekű és sürgős elintézését igénylő fontos ügyek elintézése végett folyó évi január hó 31. és február 1, 2, 3-ik napjain Sárospatakon a főiskolai téli közvizsgákkal egyidejűleg egy rendkívüli egyházkerületi gyűlés tartatván:

annak jelen gyűlésünk elé terjesztetni határozott jegyzőkönyve egész terjedelmében ide igtattatik, a mint következik.

a) Olvastatott Török Pál dunamelléki ev. ref. szuperintendens urnak főiskolánk igazgató tanárához intézett levele, melyben néhai pálóci Horváth Máriának a főiskola könyvtárában meglevő arcképét a dunamelléki ev. ref. egyházkerület részére eszközözendő utánfestés végett átengedni és lehető biztosíték mellett hozzá elszállítatni kéri, a biztosításra kellő minden költségeket följánlván.

Ugyanezt kéri Várady Gábor országgyűlési képviselő ur részéről is, ki szintén meg van bizva, hogy ezen arcképnek mását a szigethi iskola részére készíttesse el.

Ezen kérelem szives készséggel teljesítettik s annak a főiskola könyvtárabóli kiadása és elszállíttatása ezennel elrendeltetik, ennek eszközésével a főkönyvtárnok bizatván meg.

b) Főtisztelendő szuperintendens ur előterjeszté: miszerint dr. Lengyel Endre ur a dr. Raisz Gedeon ur lemondása következtében megürült főiskolai orvosi állomást legideiglenesebben csak addig fogadta el, míg az egyházkerület ennek betöltése iránt a legközelebbi alkalommal intézkedhetend; a mint hogy jelen rendkívüli gyűlésünk alkalmával már ki is jelenté, hogy e hivatalt tovább körülményeinél fogva nem viselheti. Ez okból szükségesnek véli szuperintendens ur, hogy a főiskolai orvosi állomás betöltése iránt az egyházkerületi gyűlés által az intézeti ifjuság szem elől nem téveszthető közegészségügye érdekében már ez alkalommal intézkedés tétessék.

Mint minden nagyobb fontosságú főleg választási ügy szabály szerint teljes számu nagy gyűlésben szokván tárgyalatni, a jelen orvosi állomásnak, választás utjáni betöltésére is nem tekinti magát jelen gyűlésünk eléggé illetékesnek. E célból azon reményben is, hogy időközben alkalma nyiland az egyházkerületi közönségnek több szakképzett és gyakorlattal bíró egyéneket is megismernie a főiskolai orvosi állomás betöltését jövő tavaszi közgyűlésünkre halasztja. Hogy azonban az ifjuság addig is orvosi ellátás nélkül ne maradjon, Dr. Soltész János tanár ur kérését föl, hogy az intézeti ifjuság körüli gyógykezelést ez időre föl vállalni sziveskedjék; mire a fölkerült orvostudor ur szives készséggel ajánlkozván, e tekintetben a pótló intézkedés a a közönség megnyugtatására valóban megtörténtnek tekinthető.

c) Ugyanez alkalommal dr. Lengyel Endre ur az intézeti ifjuság közegészségügye iránti meleg érdekeltséggel s valódi emberbaráti legnemesebb részvétellel főlemlíté azon aggasztó körülményt: miszerint főiskolánkban általában, de különösen a tápintézeti beteg ifjak gyógyítása s kellő ápolása körül a tanulók számának épen meg nem felelő kóroda szűk köre, s szervezetlensége miatt igen kevés történhetik; ezért mulhatlanul szükségesnek látná, hogy e tekintetben hatályosabb intézkedések tétetnének, s a beteg ifjak gyógyítása és ápolása rendszeresítették.

Egyházkerületünk a tisztelt orvostudor ur tapasztalaton s gyógyászati elveken alapuló indítványának nagy hordercjét elismervén, azt részéről elvben elfogadja, s addig is, míg a célba vett, s épen jelen rendkívüli gyűlésünk egyik fő tárgyául szolgáló újabb építkezések folytán ily kórház szervezéséről is gondoskodni s azt létesíteni alkalma nyilnak: megbizsa a gazdagsági választmányt, hogy az indítványozó orvostudor urnak tanácsát s utasítását kikérve, legalább a tápintézeti beteg ifjak, még pedig a szegények ingyen, a tehetősebb szülék gyermekei pedig utólagos megtérítés mellett az orvos által rendelendő tápszerekkel láttassanak el. Ugyan ez alkalommal következő közgyűlésünk figyelme arra is eleve föl hivatni indítványoztatott, hogy a választandó új orvos évi díja, fáradságához képest a helyi körülmények tekintetbe vétele mellett, jövőre az eddiginél méltányosabb összegre emeltessék.

d) Főlemlítettén dr. Lengyel Endre úrnak mind a multban, mind a legközelebbi időszakban az ifjuság közegészségi ügyében tanusított érdemei.

Egyházkerületünk a fáradságtalan s orvosi tiszteiben ritka buzgalmat és lelkiismeretességet tanusított férfunak feledhetlen érdemei iránt, az orvosi díj-illeték ezen szolgálati időre eső részének kiadása mellett, hálás elismerését és köszönetét nyilvánítani, s annak jegyzőkönyvében is fenmaradandó kifejezést adni kedves kötelességének ismeri. Miről is a tisztelt orvos-tudor ur jegyzőkönyvileg értesítettetni határoztatott.

e) Olvastatott Csicsery Antal ur folyamodványa, melyben előterjeszti, hogy a sárospataki reformált főiskola jogigazgatója által 8400 osztr. értékű forint tőke és törvényes járulékaiknak kielégítése tekintetéből Unghegye Csicsery községében kebelezett ingatlan birtoka végrehajtás alá vétetvén, ebből következhető családi romlását oly módozattal vélné elkerülhetni, hogy a mennyiben birtokának egy részét eladta, s a főiskola igazgatóságának ígérete következtében fennebb érintett tőke-tartozása s minden járulékaiknak majdan eszköz-

lendő összeszámlálás után jelentkező összege az eladott birtokrészre bekebelezendő lesz és a főiskolának jövődében adóssai a vevők leendenek, kikben elegendő biztosíték van; kéri erre az engedélyt megadni. Kéri továbbá az $\frac{1}{2}$ alatti eredetiben mellékelt ítélet nyomán, a Vezerle János birtokára átkebelezett 1500 pengő forint vagyis 1575 osztr. értékű forintnak leendő elkülöníthetőségét. Végre, hogy a 2100 osztr. értékű forint kötbér is részire elengedtetnék.

Ennek folytán olvastatott több csicseryi lakosnak azon kérvénye is, melyben előterjesztik, hogy Csicsery Antal úrnak birtokát megvévén, kérnék megengedtetni, miszerint azon összeg erejéig, melylyel Csicsery Antal úr a főiskola pénztárába tartozik, ők lehessenek a főiskola adóssai, mire magukat egymásért egyetemlegesen jótállva kötelezik.

Csicsery Antal úr kérvényének elsősorban is azon részére, melyszerint összeszámlolandó tőke-tartozása s járuléka az eladott birtokrészre bekebelezettvén, azzal jövőben a vevők lennének a főiskolának adóssai: az átruházás megengedtetik, oly világos kikötéssel, hogy az átruházási, s bár mi ezzel összeköttetésben levő költségekkel a főiskola ne terheltessék, s azon átruházott tőkének kellő biztosítása az illető vevők irányában a főiskolai jogigazgató és ügyvéd urak által eszközöltessék. Mielőtt azonban ezen átruházás megtörténne, nevezett jogigazgató és ügyvéd urak által az is kipuhatólandó, vajjon a Vezerle János úr részire bekebelezett s föltételesen elkülönített engedélyezett 1575 osztr. értékű forint kellően biztosítottnak tekinthető-e? csak ez esetben történhetvén meg úgy a vevő csicseryi lakosokra nézve az átruházás, mint a Vezerle úr birtokára az 1575 forint elkülönítése. Mely elkülönítés a kellő biztosítás esetében azonnal eszközözendő lesz.

A mi a 2100 osztr. értékű forint kötbér elengedése iránti kérelmet illeti, miután a Csicsery Antal úr fenebbi tartozási összege után tetemes adóhátralékok mutatkoznak, valamint késedelmi kamatok, úgy a végrehajtási minden költségek is összeszámitandók lesznek, s a 2100 forint kötbérből csak annyi lesz elengedendő, a mennyi ezen összeszámitandó késedelmi kamatok és költségek összegén felül mutatkozik. Mig pedig ezen ügy tisztába nem hozatik, a pör a maga folyamatában marad.

f) Olvastatott az egyházkerületi küldöttségnek a főiskolában oly régóta égető szükségé vált gimnáziumi tanterem s más ezzel kapcsolatban álló épületek létesítése tekintetéből egyházkerületi megbízás folytán készített, s ide fölterjesztett tervszerű véleménye.

A tervezetben következő szükségeselemek látszó módosítások tételtek:

Az 1-ső pontra nézve: A tervezett új épület hosszúsága a főiskola Kovács-utczára néző részével egyarányban, különös figyelemmel a tanterem világosságára, aként építtessék, hogy az az utca porától és utcai lármától lehető megóvás tekintetéből az utca felé kertté alakítandó tér által védve legyen.

Az 5-ik pontra nézve: A négy felgimnáziumi tanterem közül kettő 100, más kettő pedig 80 tanoncra építtessék 8 négyzet láb terime számíttatva egy tanoncra, melybe a szükséges köz- és előterek, valamint a fűtőhely nem számitandók be. A tanácsterem 12—16 négyzet terimű legyen, a természet-tani muzeum nem két egyenlő 3 : 2 viszonyított térfogatban, oly módon, hogy a kisebb rész essék a tanterem felé, s a tanár a vegykonyhán át léphessen a fisikum muzeumba. S végül a felügyelő-szoba nem szükség, hogy a fegyelem gyakorlására szolgáló szobával egyenlő nagyságu legyen.

Mely módosítások mellett jelen terv elfogadtatván helybenhagyatik, s tervrajz és költségvetés készítése végett ungvári kincstári építész Glaser Rudolf úr gazdasági választmány által haladék nélkül fölszólíttatni határoztatik. Ugyancsak a gazdasági választmány az építésnek árlejtés útján vállalkozandó egyén általi végrehajtására, valamint arra is megbízatván, hogy a kiállítandó építési anyagok iránt Patak városa előjáróságával értekezzen, s a szükséges előkészületekre nézve tett eljárásáról már a folyó évi tavaszi közgyűlésünkre jelentését terjeszse föl.

g) Főtisztelendő szuperintendens úr előterjeszti Molnár Aladár vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos urnak idősb báró Vay Miklós főgondnok úr ő nagyméltóságához inté-

zett s általa itt közlött azon levelét, melyben utasíttatása folytán egyházkerületünket az iránt hívja föl, hogy a Sárospatakon megvett államképezdei helyiség szerződésileg megalapított árának szabad tetszés szerint kijelölendő bármely adóhivatalnál leendő fölvétele iránt intézkedjék, kész lévén azon összeget az illető miniszter ur azonnal utalványozni.

A mennyiben a célbavett főiskolai építkezés tetemes pénzáldozatot igényel, a szerződésileg megalapított vételárra nézve megkeresendőnek véli egyházkerületünk az illető minisztériumot, hogy a különben szerződésileg két részletben lefizetendő összeget legközelebb folyó február hó folytán egészen fizetné le; ha azonban az erre hajlandó nem lenne: a szerződésileg két részletben lefizetendő összegnek fele most, másik fele pedig a sátoralja-ujhelyi adóhivatalhoz utalványoztatva mielőbb lenne lefizetendő; annak felvételével mindenkorra főiskolárk pénztárnoka Katona Zsigmond úr bizatván meg.

h) Ifjabb báró Vay Miklós jelentése szerint a pálóczi Horváth Mária föllálitandó szobra folyó évi július havában már készen s rendeltetése helyén föllálitható leendvén:

annak a főiskola kertjében, erre alkalmasnak találandó téreni föllálitásával és minden erre szükséges előkészületek és munkálatok teljesítésével ifjabb báró Vay Miklós és Hegedüs László urak elnöklété alatt Schemczér János állammérnök, Bódogh Károly, Molnár István, Emödy Dániel, Antalfi János, Kun Pál, Kun Dániel, Katona Zsigmond, s ezeken kívül a főiskolai köz- s az akadémiai és gimnáziumi igazgató urak bizatnak meg. A midőn egyszersmind főtisztelendő szuperintendens ur és főgondnok ur ő nagyméltósága fölkéretnek, hogy a néhai pálóczi Horváth Mária örökösait is ezen emlékszobor föllálitási költségeihez adott ígéretök szerinti hozzájárulásra felkérni sziveskedjenek.

i) Célszerűnek ismertetvén föl a gyorsírástannak főiskolánkban meghonosítása, annak sokoldalú hasznait mellözve, már csak a tanári előadások utánjegyzésének szempontjából is:

E cél elérése végett egyházkerületünk aként intézkedik, hogy a gyorsírás megtanulása végett a főiskola kebeléből egy alkalmas ifju a főiskola költségén Pestre küldessék, azon kötelezettséggel, hogy előjövén, abból az iskolai ifjuságnak oktatásokat adand, így fogván az az egymástóli elsajátítás által főiskolánk kebelébe állandóul beplántáltatni.

Ezen határozat végrehajtás végett a főiskolai igazgatóságnak kiadatni határozatott.

k) Az egyházkerületi pénzügyi választmány az 1869-ik évi december 3-ik napján tartott üléséből az iránt kéri föl egyházkerületi közgyűlésünket, hogy mivel az 1869. évi május hó 20 — 22-ik napjain Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlésben a kamatláb felebb emeléséről 54-ik jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozat az egyházakra nézve kivételt tesz, az 56-ik szám alatti határozat pedig a kamatlábnak 8°/_o-ra fölemelését az egyházkerület minden pénztáraitra kiterjesztetni határozza, fel nem említésével az egyházak kivételének, e két szám alatti határozat némileg egybevágni nem látszik, szorosabb alkalmazkodás végett jelöltetnék ki, melyek legyenek azon pénztárak, melyekre nézve az egyházak a 6°/_o kamattól élvezésében részoltathetők lennének?

Mivel egyházkerületünk a kamatlábnak 8°/_o-ra emelését csakis a közlésre szükséges költségek fedezése szempontjából határozta el, az e célra szükséges összeg — ugy látszik — hogy a magános kölcsönzők által fizetendő kamattól felebb emeléséből kikerül, s mivel egyházkerületünk a kölcsönzésre szorult egyházak iránt atyáskodást tanusítani s gyakorolni kíván, az egyházakat és a különben is hálás köszönetre méltó kegyes alapítványokat a 6°/_o kamattól élvezetében az egyházkerület és főiskola minden pénztáraitra nézve továbbra is meghagyja, egyedüli kivételével a papi özvegy-árvatárnak, mely az egyesek által fizetett részvényekből alakult, s azok tulajdonát képezi, következőleg abból kedvezményt gyakorolni az egyházakra nézve sem tartja egyházkerületünk magát jogosítottnak.

l) Az egyházkerületi nőnövelde ügyeinek vezetésével megbízott választmány javaslat képen terjeszti elő, hogy mivel az egyházkerület által a nőnövelde részére elrendelt építkezés,

az arra szükséges költség hiányában foganatba jelenleg nem vehető; az elkerülhetlenül szükséges tantermek előállítására végett a küldöttség első terve vétetnék foganatba, melyszerint az ezen intézet részére megvásárolt helyiségen fennálló oldal épület alakíttatnék át tantermekké.

A küldöttség javaslata elfogadtatik és annak sikeresítésével megbízatik.

m) Olvastatott főtisztelendő Kun Bertalan szuperintendens urnak az 1868-ik évi sátoralja-ujhelyi közgyűlés, s majd később az 1869. év május havában Miskolcon tartott közgyűlés határozata értelmében a Szalonnán és Perkupán levő, s a szuperintendensi hivatalt illető fekvő birtokok eladásával megbízott választmány eljárásáról jelentése, melyszerint az érintett birtokok 13453 frtért eladtván, ezen összeg egy része már 5500 frt. készpénzzel kifizetett s biztos helyre elhelyeztetett; a többi része pedig az árverési feltételek szerint egy év alatt lesz vagy készpénzzel kifizetendő, vagy az egyházkerületi pénzkölcsönzési szabályok mellett biztos és szabályos kötvényekkel kielégítendő. A szalonnai malmot azonban 5000 frtért a küldöttség nem tartván tanácsosnak eladni, függőben hagyta azt, a főtisztelendő egyházkerulettől várva ez iránt a további teendőkre nézve a határozatot.

Küldöttség eljárása, az eladott birtokrészekre nézve teljesen helyben hagyatott, a szalonnai malomrész azonban az előbbi eladást tárgyzó határozat értelmében a jelenleg is előnyös haszonbér mellett fölhagyatni határozott; a jelentést tevő küldöttségtől elvárta, hogy a végleges elintézésről jelentését legközelebbi közgyűlésünkre terjeszse föl.

n) Ugyancsak főtisztelendő szuperintendens ur a Pesti tűzkárbiztosító társulatnak azon vele közölt s általa egyházkerületünkhöz intézett abbéli kérelmét terjeszté elő: miszerint, amennyiben a nevezett társulat a tömeges biztosítás folytán eddig tett tetemes kiadásai miatt jelentékeny veszteségben áll: a veszteséget egyházkerületünk által akként kérné némileg kárpótoltatni, hogy az egyházaktól járuló illetékek jövőre ne utólagosan, hanem előlegesen fizettetnének be.

A magát fizetési pontossága által eddig is kitüntetett Pesti tűzkárbiztosító társulat, ebbéli kérelme minden tekintetben méltányosnak találta, készséggel teljesítettni határozott oly módon, hogy amennyiben az egyházak a két évi díjilletékek egyszerre történendő befizetése által kétszeresen terhelve lennének, az egyházkerületi pénzügyi választmány oda utasítatik, hogy ezen előleges befizetés megkezdését valamely egyházkerületi pénztárból kölcsön gyanánt eszközölni találjon módot, mely ily módon befizetett előleg később az egyházak által befizetendő díjilletékekből az egyházkerületnek visszatérítendő lészen. Magában értetvén, hogy ezen előleg kölcsönnek évi kamata a társulat által, az egyházkerület részére visszaengedett 8%-ból lesz kielégítendő.

o) Kérészi Mihály alsó-vadászi lelkész előterjesztvén, miszerint véletlenül bekövetkezett szembaja miatt hivatalos tisztei teljesítésére csaknem képtelenné vált, maga mellé egy segédlelkészt kér alkalmaztatni, s miután az abauji egyházmegyében ily rendelkezés alatti pályavégzett ifju nincs, hivatkozással a főtiszteletű egyházkerület azon határozatára: miszerint sürgető szükség esetében a bekebelezési vizsga egy ily ajánlott egyéntől időközben is fölvetethetik: Árokszállás József végzett hittanhallgatót a jelen rendkívüli gyűlés alkalmával megvizsgáltatni, s maga mellé segédül kibocsáttatni kéri.

A kérelmező lelkész urnak fontos okai méltányoltatván, Árokszállás József ez alkalommal vizsgára bocsáttatni, s nevezett lelkész ur mellé segédül alkalmaztatni határozott. Ennek folytán:

p) A gyűlés kebeléből azonnal kinevezett lelkészvizsgáló választmány később jelenté: hogy Árokszállás Józsefet a fennálló vizsgálati rendszer és szabályok pontos megtartása mellett megvizsgálván, őt általános első osztályzattal, a segédlelkészi tisztek teljesítésére képesítettnek találta, s bekebelezési vizsgájáról szóló alakszerű bizonylatát ki is adta.

Tudomásul vétetett.

q) Szabó György tussai lelkész a közötte és egyháza közt támadt zsurlódás elintézésében a felsőzempléni egyházmegye által hozott ítélet ellen felfolyamodik, s annak megváltoztatását kéri.

Az ügy csak a felfolyamodó lelkész — nem pedig az illető egyházmegye által is — tehát egyoldalulag terjesztetvén föl, folyamodó kérvénye a felsőzempléni egyházmegyéhez oly utasítással tétetik át, hogy azt ez ügyre vonatkozó minden okmányok mellékelésével legközelebbi gyűlésünkre terjeszse föl.

r) Olvastatott Szombathy Dániel náprági lelkész 300 frt. kölcsönt kérő folyamodványa, melynek biztosítására 1000 frtról szóló életbiztosítási kötvényét ajánlja föl.

Az életbiztosítási járadék megnyerése több feltételektől tétetvén függővé, az teljes biztosítékul nem szolgálhat; minél fogva folyamodó kérése nem teljesíthető, a fennálló pénzkölcsönzési szabályok nem engedvén azt meg.

11. A folyó évi január hó 31. és február 1, 2-ik napjain Sárospatakon tartott rendkívüli egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyve c) alatti határozata folytán a dr. Raisz Gedeon ur lemondása következtében megürült főiskolai orvosi állomásnak választás utjáni betöltése, mint nagyobb fontosságú ügy, jelen gyűlésünkre levén határozva: főtisztelendő szuperintendens ur jelenti, miszerint ez állomásra mint pályázók két egyén jelentkezett, beadván a szükséges bizonylatokkal felszerelt folyamodványaikat. Ehez képest fölhívja közgyűlésünket, hogy a megürült főiskolai orvosi állomás tovább nem halasztható betöltéséről már jelen alkalommal intézkedjék.

A jelentkezett két orvosi egyén bizonylatai fölolvastatván, s ennek folytán az általános osztatlan közbizalom Kálniczky József orvostudor úr személyében öszpontosulván: sárospataki főiskolai orvossá elválasztatott; ki is ez iránt jegyzőkönyvileg értesítettetni határozatott. Ennek kapcsában

12. Ugyanazon rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyve d) alatti pontjában az iránt is indítvány tétetvén, hogy a főiskolai orvos évi díja fáradságához képest a helyi körülmények tekintetbe vétele mellett, jövőre az eddiginél méltányosabb összegre emeltetnék.

Az indítvány közméltánylattal találkozott, s a mennyiben a sárospataki államképezdei igazgatóság által legközelebb azon óhajtás fejeztetett ki s közöltetett egyházkerületi kormányunkkal, hogy az államképezdei ifjuság közegészségügye szempontjából is multhatlanul szükséges lévén az intézet orvosi ellátásáról intézkedni, e célra az alkalmazandó főiskolai orvos szolgálata lehetne igénybeveendő: a nagyméltóságú magyar királyi minisztérium szuperintendensi hivatalunk utján megkéretni határozatodik az iránt, hogy az államképezde részéről a főiskolai orvos díjazásához egy meghatározandó méltányos díjösszeggel járulni méltóztassék.

13. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve h) pontját illetőleg, ifjabb báró Vay Miklós úr ő méltósága jelenti, miszerint a pálóczi Horváth Mária Patakon fölállíttatni célbavett emlékszobra folyó év július havában a nyári főiskolai közvizsgák alkalmára már készen, s rendeltetése helyén fölállítható leendvén, s annak a főiskola kertjében erre alkalmasnak találandó téreni fölállítással és minden erre szükséges előkészületek és munkálatok teljesítésével egy választmány levén megbizva.

Ugyanazon választmány arra is megbizatik, hogy ezen emlék-szobornak a nagyemlékezetű alapítónó emlékéhez méltó ünnepélyes leleplezése iránt programm-szerű tervet készítsen, s az egész ünnepélyt legkisebb részleteiben is a kegyelet minden kívánalmainak megfelelő hatásúvá igyekezzék berendezni s emlékezetessé tenni.

14. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve f) pontjában hozott határozat folytán, a főiskolai gazdasági választmány, a főiskolai építkezések ügyében lett megbízatásánál fogva bémutatja ungvári kincstári építész Glaser Rudolf ur tervrajzát.

Egyházkerületünk az érintett pataki gyűlés azon határozatához híven, melyszerint a célbavett építkezést mulaszthatatlannak tekintti, továbbra is ezen nézete és elhatározása mellett marad; de amennyiben a magas kormánynak a felsőbb tanodák ügyében célbavett legujabb intézkedései valószínűleg tanodáink szervezetében is bizonyos változásokat teendnek szükségessé, és mint-hogy többnemű helyi körülmények a rögtöni építkezést sok tekintetben szá-

mitáson felül költségesnek tüntetik föl: azt, ez idő szerint a jelen évről szükségesnek látja elhalasztani, csupán annyira szorítkozván, hogy megbízza ujlag a gazdasági választmányt, miszerint a szükséges költségvetést szakértő férfiak által megtétetvén: adjon az iránt is véleményes jelentést, hogy a főiskola helyiségein, különösen a megvett ispotály terén pusztulóban álló, valamint a torony alatti főiskolai középület falaiban találtató épületanyagok fölhasználása mellett az új építkezés mennyi költséget igényelne? s mennyit viszont anélkül? és hogy vajjon célszerű-e vagy káros a régi épületek ekénti szétrombolása s az új építkezésre leendő fölhasználása? — véleményes jelentése folyó évi pataki nyári közgyűlésünkre okvetlenül beavatván.

15. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve i) pontját illetőleg főiskolánkban a gyorsírás meghonosítása szempontjából egy erre vállalkozandó egyénnek Pestre küldése levén indítványozva, s annak eszközlésére gazdasági választmány lévén megbízva, jelentetik, miszerint Szivos Mihály főiskolai gimnáziumi tanár ur e vállalatra magát a szünnapok alkalmára fölajánlotta.

Nevezett tanár ur ajánlkozása kedvesen fogadtatván: az e célra szükségesendő költség gazdasági választmány által megalapíttatni s részire kiadatni határoztatott.

16. Olvastatott Mocsáry Lajos sárospataki főiskolai algondnok urnak egyházkerületünkhöz intézett jelentése, melyszerint kiemelve azon reánézve kedvezőtlen körülményt, hogy főiskolánktól képviselői állásánál fogva kénytelen lévén huzamosabb időre távol lenni: algondnoki teendői végzésére legjobb akarata mellett sem áldozhat többé annyi időt, mennyit annak ügyei vezetése ezen reáruházott hivatalánál fogva igényelhetne. E körülmény által kényszerítette, fájdalmas szívvel bár, de engedve a reá nézve parancsoló körülménynek, öt éven át viselt algondnoki hivataláról ezennel lemond, kérvén e lemondását nem úgy vétetni, mintha egyházkerületi ügyeinktől magát általában visszavonni lenne szándoka, sőt ígéretet tön, hogy egyházi s iskolai ügyeinkben munkás részt venni, a hol és mennyiben az igénybevételnék, ez után is kedves kötelességének ismerendi.

Egyházkerületünk legmélyebb sajnálatát fejezi ki, az 5 éven át algondnoki hivatalában tanügyeink iránt legmelegebb érdekeltséget, főiskolánk kormányzatában ritka tapintatosságot tanusított férfiú határozott lemondása felett. S a midőn öt egyházkerületünk épen azon időszakban kénytelen elveszíteni, mely főiskolánk életének úgy szellemi, mint anyagi tekintetben egy jelentékeny fordulópontját képezi, s midőn tanügyünk az újabb kedvező viszonyok folytán oly hatalmas lendületet és emelkedést nyert, s e viszonyok közt irányadó vezérférfiakra s valódi tudománybarátokra lenne szüksége: e veszteségét fájdalmasan érzi. Kénytelennek érezvén azonban magát egyházkerületünk a határozott lemondásnak engedni; kedves kötelességének ismeri e mellett háláját s elismerését jegyzőkönyvileg nyilvánítani a főiskolánktól eként bucsut vevő s annak ügyei körül érdemeket szerzett férfiú irányában. Reményli azonban egyházkerületünk, hogy a tisztelt férfiú — ünnepélyesen tett ígéretéhez hiven — buzgó közremunkálását egyházi közügyeinktől jövőre sem vonandja meg. Ennek folytán

17. A főiskolai világi algondnoki hivatal megürültnek nyilváníttatván:

Miután annak betöltése az eddigi törvényes szokás szerint az egyházak szavazása után szokott eszközöltetni, az egyházkerületbeli egyházak a főiskolai világi algondnoki hivatal betöltésére vonatkozó szabályszerű szavazataiknak az illető esperesi hivatalok által folyó évi pataki nyári közgyűlésünkre leendő beadására fölhivatni határoztatnak. Addig a főiskola körében algondnoki intézkedést igénylő bármily ügyekben a szükséges teendők teljesítésére Kőrössy István alszóempléni esperes és egyházi algondnok ur biztatván meg.

18. Olvastatott a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatási minisztériumnak 1870. március 30-ikán 6631. szám alatt kelt, s szuperintendensi hivatalunk által ezen közgyűlés elébe terjesztett intézménye, melyszerint az országgyűlés által 1870-ik évre a

magyar- és erdélyországi helvét hitvallásu egyház részére 65,000 forintban megállapított segélyösszeget illetőleg, minthogy azon felosztási arány ellen, melyszerint a mult 1869. évre hasonmennyiségben engedélyezett összegnek a helv. hitvallásu magyarországi szuperintendentiák és az erdélyi ref. püspökség közötti kiosztása eszközöltetett, több szuperintendencia részéről folszólamlás történt, hogy ez jövőre elkerültessék, s a ref. hitfelekezet e részben is gyakorolhassa autonom jogait a címz. minisztérium szükségesnek találja, hogy az 5 egyházkerület a szóban levő segély felosztására nézve az aránykulcsot egyetértőleg határozza meg és a létrejött kölcsönös megállapodás után az eredményt legfőlebb folyó évi június hó végeig a címzett minisztérium tudomására juttassa, mert azon esetben, ha a fennebb kitűzött határidőig az említett fölterjesztés be nem érkeznék, az országos segélyt ismét a mult 1869. évi aránykulcs szerint lesz kénytelen felosztani.

Mult 1869. évi május, s ugyanazon évi szeptember hóban tartott közgyűléseink a magyar- és erdélyországi helvét hitvallásu egyház részére megalapított 65000 frt. országos segély felosztására vonatkozólag hozott, s az előbbi gyűlés jegyzőkönyvének 4-ik, az utóbbinak 6-ik száma alatt olvasható határozatainkra hivatkozva azon nézetünket fejezzük ki, hogy a célnak s a törvényhozás inteniójának az fogva megfelelni, ha az országos egyházi segély alapjául nem a népesség, de az egyházi élet valódi szükségéi vétetnének, s az egyházkerületek között az országos egyházi segély az egyházak száma és szükségéik szerint osztatnék föl, a népesebb egyházak a lélekszám nagyságánál fogva is inkább képesek lévén szükségleteik kielégítésére, minthogy azonban az egyházkerületek között a felosztási arány tekintetében eddigelé megállapodás nem jött létre, a főtiszteletű testvér egyházkerületek testvéri bizalommal fölkéretnek, hogy ezen államsegély felosztására nézve a régi szokáson és közmegegyezésen alapuló arányt vagyis elosztási kulcsot vegyék tekintetbe, melyszerint egyetemes egyházi szükségleteik fedezéséhez az ágensi hivatal fentartása idejében is a tiszántuli egyházkerület $\frac{7}{20}$, a tiszán-inneni $\frac{5}{20}$, a dunamelléki $\frac{5}{20}$, a dunántuli $\frac{3}{20}$ arányában járultak.

Erre annyival is inkább föl hívja egyházkerületünk a többi testvér egyházkerületeket, mert míg közösen convent által megalapított más aránykulcs nem létezik, az lehet egyedül törvényes és igazságos.

S miután a mult évben történt felosztás által némely egyházkerületek tetemes hátrányt szenvedtek, hogy az jövőre ne ismételtessék, a testvériség és méltányosság elve megkívánja, hogy ezen felosztási kulcs iránt a minisztériumnál a kitűzött határidő előtt nyilatkozzék mind a négy ref. egyházkerület; megjegyzi azonban egyházkerületünk, hogy miután az erdélyi ev. ref. egyháznak 14000 frt. volt a mult évi kiosztás szerint utalványozva ezen összeg levonásával fenmaradandó 51000 frt. fogná a négy testvéregyházkerület közt a fenebbi aránykulcs szerinti felosztás tárgyát képezni. Kijelenti egyházkerületünk azt is, hogy készséggel járul a dunántuli főtiszteletű ev. ref. egyházkerület részéről 1869. május hóban tartott közgyűlés jegyzőkönyvének 56-ik pontjában foglalt azon megállapodáshoz, melyszerint a testvéregyházkerületek föl hivatnak, hogy az államsegély méltányos felosztása módozatának kimunkálására kebelökből egy Pesten összeülendő küldöttséghez annak idejében tagokat nevezzenek; egyébiránt abbéli nézetünknek és ohajtásunknak, hogy az államsegély a jelen évben a kijelölt kulcs szerint osztassék ki: a nagyméltóságú minisztériumhoz leendő fölterjesztésére szuperintendensi hivatalunk bizatott meg.

19. Ugyanazon minisztérium 1869. október 20-án $\frac{1592}{6111}$ szám alatt kelt leiratában Zsarnay Imre urnak Bereg- és Ungmegyék tankerületének felügyelőjévé kineveztetését s ugyanannak a királyi tanácsosi cím adományozását. Valamint

20. Az 1869. szeptember 21-én 6269. szám alatt tudatja, hogy a kolozsvári, nagy-szebeni erdélyhoni jogakadémiákon fennállott három éves jogi tanfolyamot az $\frac{1869}{70}$ -ik évi tanév kezdetétől fogva beszüntetendőknek, s négy éves tanfolyammá való átalakítását elrendelendőnek találván, intézkedett, hogy az $\frac{1869}{70}$ -ik évi tanév kezdetével a három éves tanfolyamra új hallgatók többé fel ne vétessenek; azok ellenben, kik jelenleg a három éves tanfolyamon vannak tanulmányaikat még az ezen folyamra nézve fenálló rendszer szerint bevégezthessék.

21. Ugyanazon minisztérium 1869. október 13-án 13030 szám alatt szuperintendensi hivatalunkat a kerületében levő lelkészeknek oda utasítására kéri föl, hogy jövőre minden katonai egyén esketéséről szóló anyakönyvi kivonatot kivétel nélkül azon hadkiegészítő parancsnokságnak küldjék át, melynek kerületében az esketés történt.

22. Ugyanazon minisztérium 1869. december 10-én 14370. szám alatt az 1869. évi költségvetés 13-ik fejezete 6. cím 6. rovata alatt foglalt 40,000 frt felének a már fenálló népoktatási nyugdíj alapok segélyezésére fordítása, s ilyeneknek ezen egyházkerületben nem létezése folytán az 1868. évi november 12-én hozott országgyűlési határozat alapján a fenebbi összegből a legkisebb részletnek is ezen kerület rendelkezésére nem bocsáthatása felől értesít.

23. Ugyanazon minisztérium 1869. évi 14370. szám alatt a képviselőház 1868. évi november 12-én tartott ülésében a fenálló népoktatási nyugdíjalapok segélyezésére rendelt országos alapítványból a gömöri ref. tanítói gyám- és nyugdíj intézet részére 500 frtnak segély címe alatt történt utalványozását tudatja.

24. Ugyanazon minisztérium 1869. szeptember 21-én 17346. szám alatt ezen egyházkerületben levő anyakönyvvezető lelkészséget oda utasítja, miszerint az általok vezetett anyakönyvekből a közhatóságok részére hivatalos ügyekben szükségelt kivonatokat az illető közhatósági közegek megkeresésére ingyen kiszolgáltatni kötelességüknek ismerjék.

25. Ugyanazon minisztérium 1869. október 22-én 18137. szám alatt a kassai tápintézeti alaphoz tartozó Balassa Zsuzsánnafele alapítványból az 186⁸/₉-diki tanév második felének kezdetétől kiosztandó ösztöndíj állomásokra a nem katolikus vallású tanulók sorából kinevezetteknek neveit közli.

26. Ugyanazon minisztérium 1869. évi november 1-én 18846. szám alatt a sárospataki helv. hitv. főgimnázium, valamint a rimaszombati egyesült prot. hét osztályu gimnázium 186⁸/₉-ik évi állasáról szóló szuperintendensi jelentést tudomásul véve a bemutatott iskolai anyakönyvek visszaküldése mellett az egyházkerületbeli többi középtanodákra vonatkozó 186⁸/₉ évi zártudósítványoknak felküldését szorgalmazza, és szuperintendensi hivatalunkat, s általa az iskolai főhatóságot a sárospataki gimnázium három alsó osztályában megszaporodott tanulók érdekében parallel osztályok fölállítására iránti gondoskodásra figyelmezteti.

27. Ugyanazon minisztérium 1869. évi november 21-én 22038. szám alatt a honvédséghez besorolt tanuló ifjúságnak a fegyvergyakorlásban való kiképzetése tárgyában a magyar királyi honvédelmi minisztérium által az összes törvényhatóságokhoz menesztett körrendelet másolatát átküldi.

28. Ugyanazon minisztérium 1869. évi december 6-án 23223. szám alatt a magyar és erdélyországi nem katolikus tanodákba járó katolikus tanulók hittani oktatására kirendelt egyházi személyek névjegyzékét megküldi.

29. Ugyanazon minisztérium 1869. évi december 8-án 23309. szám alatt a magyar királyi honvédelmi miniszternek 1869. évi november 27-ről 29169. szám alatt kelt átiratát közli, melyszerint, miután az 1868. XI. t. c. 27-ik §-a a népiskolai tanítókat a hadsori szolgálat alól mindenkorra nem menti fel; csupán béke idejére az előre nyert katonai kiképezés után szabadságra bocsáttatni engedi; annál fogva nevezettek házassági ügyekben, épen úgy mint más szabadságos katonák az idézett t. c. 44-ik §-ában megírt rendszabály alá tartoznak; a hadseregbe (hadtengerészetbe) beállók önkéntesek pedig, ha tetteges szolgálati idő eltöltése után mint sorhadtartalékbéli katonák, huzamosabb időre szabadságra bocsáttatnak, nősülés tekintetében a védtörvény 53. §-ában foglalt szabály alá esnek.

30. Ugyanazon minisztérium 1870. január 22-én 24724. szám alatt a sárospataki állami tanítóképezde nézve egyházkerületünk s az állam közt kelt, s a tisztelt minisztérium által 1869. évi október 22-én végérvényesen elfogadott szerződvény 2-ik pontja, illetőleg záradéka értelmében, az említett államképezde részére átadott telkek és épületekért tartozó 50000 frtból azonnal lefizetni köteleztt 15000 frt. összegnek a sárospataki ref. főiskola számára a sátoralja-ujhelyi magyar királyi adóhivatalnál lett utalványozását tudatja.

31. Ugyanazon minisztérium 1870. január 7-ikén ¹⁸eln szám alatt Imre Lőrinc abauj és borsodmegyei ideiglenes tanfelügyelőnek ugyanezen megyékbe rendes tanfelügyelővé kineveztetése s ugyanannak a királyi tanácsosi cím adományozása felől értesít.

32. Ugyanazon minisztérium 1870. január 21-én 1010. szám alatt a hosszab időre szabadságolt katonák és honvédek felekezeti teherviselése tárgyában tudatja, hogy a sorhadnak, tartaléknak, honvédségnek hosszabb időre szabadságolt legénysége a mint a 3-ik korosztályt túllépte, az 1868. védtörvény 53-ik §-ánál fogva házassági viszonya tekintetében is a köztörvények és szabályok megtartására van kötelezve, s ennél fogva tartozik minden oly egyén, ki az 1867-iki 17601. szám alatti honvédelmi miniszteri körrendelet értelmében az ezred parancsnokságának engedélye nélkül házasságra léphet, illetékes egyházának minden terhében osztozni, illetőleg a lelkipásztori és tanítói díjrészleteket s illetéköket fizetni, s a járó közmunkákat teljesíteni.

33. Ugyanazon minisztérium 1870. február 6-án 1016. szám alatt a honvédség kötelékében álló alattas tisztviselők, tanítók, szolgák sat. tangyakorlatra hivatása tárgyában tudatja, hogy azon zászlóalj parancsnokságok, melyekhez az illetők besorozvák, közvetlenül értesítendők arról, hogy az említettek az állam és honvédség érdekeinek kellő tekintetbevételével, mely évszakban lennének a zászlóalj parancsnokságok által 8 héti gyakorlatra beszólitandók.

34. Ugyanazon minisztérium 1870. március 26-án 4288. szám alatt a honvédelmi magyar királyi minisztériumnak 1870. február 14-én 3499. szám alatt a szabadságolt vagy tartalék állományhoz tartozó katona egyének elhunytáról szóló halotti bizonyítványok körül előfordulni szokott szabálytalanságra vonatkozó átiratáról értesít, melyszerint jövőben a szabadságolt vagy tartalékállományhoz tartozó katonák haláleseteiről szóló, s a halált okozta betegség fölemlítését is magában foglaló halotti bizonyítványok az illető katonai parancsnoksághoz ideje korán megküldendők.

35. Ugyanazon minisztérium 1870. március 8-án 4612. szám alatt a csehországi szevratoschi h. h. egyház részére új lelkészlak építése céljából legfelsőbb helyről engedélyezett könyöradomány gyűjtésnek sikeresítése tárgyában saját körében intézkedésre hívja föl szuperintendensi hivataluukat.

36. Ugyanazon minisztérium 1870. ápril 2-án 5036. szám alatt a magyar királyi honvédelmi minisztérium által 1870. január hó 20-án 2600. szám alatt a honvéd legénység nősülhetése tárgyában az összes törvényhatóságokhoz kibocsátott körrendelevényt által teszi, mihez képest rendeltetik:

1. A honvédségbeli legénység azon része, mely a harmadik korosztályt meghaladta a tetteges szolgálat idején kívül kivételes engedély nélkül nősülhet.

2. A harmadik korosztályból kilépettnek a honvéd nem elébb tekinthető, mint azon naptári év elteltével, a melyben védkötelezettségének teljesítésére a harmadik korosztályban volt fölhiva, vagy lett volna, ha megelőzőleg be nem soroztatik — fölhivandó.

S a mennyiben a múlt évi ujoncozás alkalmával kivételesen öt korosztály állott sorozás alatt, jelenleg a 3-ik korosztályt meghaladtak gyanánt tekintendők, mind azon honvédek, a kik az 1847., 1846. és 1845-dik években születtek és ezen korosztályokba soroztattak be.

3. A honvédségbeli legénység azon része, mely a harmadik korosztályból még nem lépett ki, avagy tetteges szolgálatban áll, kivételes nősülési engedélyért azon magyar királyi honvédzászlóalj vagy lovasszázad parancsnoksághoz tartozik folyamodni, a melybe beosztott.

4. Tetteges szolgálatban béke idején azon honvédek is addig állanak, a kik és a meddig az 1868-ik évi 41. t. c. 9. 11. 12. szakaszai szerint a törzseknél és az állandó századoknál vannak alkalmazva.

5. A magyar királyi honvédzászlóaljak és lovasszázadok parancsnokságai a kivételesen kért nősülési engedély megadása tekintetében kellő megbizással s illetőleg utasítással láttatnak el.

6. Felfolyamodásnak a zászlóalj és lovasszázad parancsnoksága határozata ellenében az illető magyar királyi honvédkerületi parancsnoksághoz, s onnan azon minisztériumhoz van helye.

7. Jövőre nézve minden ezzel ellenkező rendelet és eljárás megszüntetve, egyuttal azon honvédnősülési esetek, melyek netán eltérőleg eddigelé közbejöttek, általánosan és utólag engedélyezetteknek nyilváníttatnak.

37. Ugyanazon minisztérium 1870. évi április 10-én 5205. szám alatt a magyar királyi honvédelmi minisztérium által 1869. június 8-án 155. szám alatt kiadott körrendelet azon részének kivonatát közli, mely a lelkészeknek a katonai egyének nősülésére vonatkozólag utmutatásul szolgál.

Ezen leiratok és intézvények a szuperintendensi hivatal által körözve, illetőleg azok értelmében a kellő intézkedések megtéve lévén: tartalmuk tudomásul vétetik.

38. Olvastatott a nagyméltóságú magyar királyi pénzügyminiszter urnak Budán 1870. április 15-én 15352. szám alatt kelt, s szuperintendensi hivatalunkhoz intézett leirata, melyben arról értesít, miszerint a magyar királyi pénzügyigazgatóságokhoz kiadta azon rendeletet, hogy ezután az egyházak lelkészei és tanítói által haszonélvezett földek után járó egyenes adó és egyenértéki illetékek az illető egyházon követeltessenek és a fizetés teljesítésére mindenek előtt az egyház gondnoka szólíttassék föl; továbbá elmondja javaslatát: miként tétethetnék elég mind az egyházkerület önkormányzati jogkörében hozott, s általa is érvényesül elismert határozatoknak, mind az adóbehajtási országos törvény rendeleteinek, s kéri szuperintendens urat, hogy a legközelebb tartandó egyházkerületi gyűlésen e tárgy iránt hozandó határozatot vele közölni sziveskedjék.

Egyházkerületi közgyűlésünk hálásan veszi tudomásul a nagyméltóságú magyar királyi pénzügyminiszter urnak ezen lelkészeinkre s tanítóinkra nézve égető kérdéssé vált nagyfontosságú tárgy elintézésére kibocsátott rendeletét, s midőn az egyház belhivatalnokai által tagosítás előtt haszonélvezett földek után járó egyenes adó és egyenérték illetékek tartozása tárgyában önkormányzati jogkörében hozott, s úgy a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatásügyi, mint a nagyméltóságú magyar királyi pénzügyminiszter ur leiratában több ízben érvényesül elismert azon határozatát, melyszerint nevezett adókat az egyházközségek tartoznak fizetni, továbbra is fentartja, s e tekintetben az adóbehajtási országos törvények rendeleteinek is minden telhető módon eleget tétetni óhajtván, utasítja az egyházközségek előljároságát, miszerint ezen adók honnan és mely alaphól leendő pontos fizetését tegyék szigorú gondoskodásuk tárgyává, oly módon, hogy a mely egyházközségnek, akár fekvőségben, akár alapítványban oly alapja van, melyből ezen adók fedezhetők, azok jövedelmeiből első sorban a lelkész és tanítók által tagosítás előtt is haszonélvezett földek utáni egyenes adók és egyenértéki illetékek fizetessenek; oly helyeken, hol ily nemű alapul felvehető jövedelem nincs, ott ezen költség az egyháztagok anyagi állásához és létszámához arányosított kivetés s a polgári hatóság utján behajtás által is eszközöltessék; ha netalán oly egyházközségek találtatnának, melyek sem fekvőséggel sem jövedelemmel nem bírnak, vagy az egyház hiveinek igen csekély létszáma s korlátolt anyagi helyzete ily nemű kivetést lehetetlenné tenne, az ily egyházak illető egyházmegyei hatóságaik utján hivatalosan igazolván ebbeli állapotukat: elnök szuperintendens urnak tegyenek jelentést, egyházkerületünk részéről megbízatván szuperintendens ur, hogy a helyi körülményeket tekintetbe véve, e tárgyban az egyházkerületi pénzügyi választmányal egyetértve intézkedjék.

39. Nagy Péter erdélyi ref. püspök ur az erdélyi ev. ref. anyaszentegyház folyó 1870. évi névkönyvének 2 példányát, s az 1869. évi június havában Sz.-Keresztúron tartott zsinat jegyzőkönyvének 10 példányát;

40. Geduly Lajos dunáninneni ágostai hitvallású szuperintendens ur a dunáninneni ágostai hitv. ev. egyházkerület 1869. november 9-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 10 példányát;

41. Kassay Sándor szuperintendens ur a dunántuli ág. hitv. egyházkerület 1869. évben augusztus hóban tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 10 példányát;

42. Máday Károly szuperintendens ur az 1869. évi szeptember hóban tartott közgyűlése jegyzőkönyvét;

43. Széky Béla egyházkerületi főjegyző ur a dunántuli ev. ref. egyházkerület részéről az 1869. évi május hóban;

44. Széky Béla ugyanazon egyházkerületnek 1869. évi július hóban;

45. Széky Béla ugyanazon egyházkerületnek 1869. évi ősszel tartott közgyűlése jegyzőkönyveit;

46. Balogh Péter tiszántuli szuperintendens ur, ugyanazon egyházkerület 1869. évi augusztus hóban tartott közgyűlése jegyzőkönyveit. Valamint

47. Hajnal Ábel esperes ur a békés-bánáti ref. egyházmegye részéről 1869. évi augusztus hóban tartott közgyűlés jegyzőkönyvét megküldvén:

a testvéri egyetértés újabb nyilatkozása gyanánt, s a viszonzás fentartása mellett kedvesen fogadtattak.

48. Olvastatott a magyar reformált egyház egyetemes tanügyi bizottsága mult 1869. évi november 20, 21, 22-ik napjain Pesten tartott értekezletének jegyzőkönyve, melynek

a) 2-ik és 3-ik száma alatti egyházkerületünk, mult 1869. évi májusi közgyűlése jegyzőkönyvének 56. számára vonatkozólag bizottság által az eddigi viszonyok tisztába hozatala elhatároztatik s kilátásba tétetik: hogy mindazon nehézségek, melyek eddig egy vagy más tekintetben netalán fölmerültek, jövőre elháríthatók lesznek, s hogy ez esetben bizottság reményli, miszerint egyházkerületünk is készséggel fog járulni az egyesség fentartásához.

Egyházkerületünk komolyan tekintetbe véve a legújabb országos törvények folytán változott viszonyokat s teljesen osztva az egyetemes bizottság azon nézetét, miszerint részint a még meg nem oldathatott föladatok megoldása szempontjából, részint mert a népoktatási országos törvény a tanügyi bizottságnak további s még tevékenyebb működését veszi igénybe; részint mert az egyházkerületeknek képviselőik általi érintkezése, eszmecsere s egyetértés szempontjából a mostani viszonyok közt ép oly szükségesnek tűnik fel mint volt kezdetben: a solidaris összeható működést a népnevelés ügyében elmulaszthatatlannak tekinti, ezen egyetemes tanügyi bizottság főtartásához a a jegyzőkönyv alábbi pontjaira tett módosításaink s az egyházkerületek által is ezen pontokra netalán teendő módosítások bevárása mellett részünkről is készséggel járulni, s ezt működésében jövőre támogatni komoly akarattal, azon ohajtásunk kifejezése mellett, hogy a mennyiben bennünket az újabb viszonyok folytán nemcsak a népiskolai, hanem az összes tanodatgy is mélyen érdekel, az egyetemes tanügyi bizottság jövőre működése körébe az általános tanügyet is ölelné be, s az akörüli tájékozó nézetek és eszmecsere útján létrejövendő közmegállapodás szolgálna e tekintetében is irányadóul.

b) A 4-ik szám alatti alapszabályok 1, 2. §-a, melyszerint az egyetemes tanügyi bizottság kebelébe mindenik kerület egyenlő számu, nevezetesen két egyházi és két világi rendes, s ugyanannyi póttagot választ;

azon módosítással fogadtatik el, hogy a két egyházi és két világi tag helyett csak egy egyházi és egy világi rendes, s ugyanannyi póttag választassék.

c) A 4. szám alatti alapszabályok I. 5. §-a c) pontja szerint az egyetemes tanügyi bizottság a vallási vezér- és kézi könyveket megbízás folytán úgy állítja elő, hogy az ekként származott művek csak az egyházkerületek előleges vizsgálata és jóváhagyása után bocsáttathatnak sajtó alá s vehetők be az iskolába.

A vallási vezér- és kézi könyvekre nézve egyházkerületünknek az a véleménye, hogy az egyházkerületek által kijelelt s közösen megalapított elvek és nézetek alapján, a vallástani kézi könyveket minden egyházkerület maga állítsa elő; egyházkerületünk legalább – még azon esetben is, ha

nézetét a többi testvéregyházkerületek nem osztanák — az érintett tankönyvek előállításáról a gondoskodást magának tartja fenn.

d) A 4. szám alatti alapszabályok II. 7. §-a szerint. Minden egyházban a presbyterium a lelkész és a helyi körülmények szerint mellé választható világi egyén elnöklése alatt az iskolai felügyelet gyakorlása céljából egy több tagu iskolai választmányt vagy iskolai széket alakít. sat.

Az egyházak presbiteriumai a legszigorubb felelősség terhe alatt kötelezettek ily iskola-tanácsokat alakítani, s azok által az iskolák felett felügyeletet gyakorolni.

e) A 4. szám alatti alapszabályok II. 7. §-a b) pontja szerint az egyházmegyei közgyűlések, a gyülekezetek egymástóli távolságához s más helyi viszonyukhoz képest legfeljebb 10—12 iskolára egy-egy szakértő iskolafelügyelőt (dékánt) neveznek ki, kik a felügyelők alatt levő iskolákat időnkint minél gyakrabban meglátogatják, azokban a tanúgyról és egyéb viszonyokról kellő tudomást szereznek, a gyülekezeti felügyelőket, előljárókat a hiányokra figyelmeztetik, s eljárásukról az illető egyházmegyéhez részletes jelentést tesznek.

Az ezen pontban kijelölt minőségű iskolakörökbe, nem egy-egy szakértő iskolafelügyelő, hanem egy papi, egy világi férfuból és egy tanítóból álló iskolai körlátogatóság lenne kinevezendő a meghatározott teljesítendőkre.

f) A 11. szám alatt: Egyetemes bizottmány az 1858-ki tantervben lefektetett alapelveket jövedőre is irányadókul megtartván: tekintve azt, hogy a kormány gondosan átvizsgált tanterve ugyanazon irányelvekre van fektetve, melyek alapján az egyetemes tanügyi bizottság 1858-ban a maga tantervét készítette, a mennyiben a kormány dolgozatában a tantárgyak 6 évre történendő beosztásával és táblázatos kimutatásával az egész tantervet tisztán és szabatosan formulázta: ideiglenes elfogadásra ajánltatik; a vallástanításra nézve pedig majd a főtiszteletű egyházkerületek által kijelölendő alapelvek nyomán fog az egyetemes tanügyi bizottmány intézkedni.

A magyar királyi minisztérium tanterve, mely a mi tanügyi kívánalmainknak is nagy részben megfelel: ideiglenesen elfogadtatik, azon kívánatunk kifejezése mellett, hogy az egyetemes bizottság, minden ezen tantervnek keresztül vitelére szükséges módok és intézkedések iránt a testvér egyházkerületek elé véleményét terjesztene, s hogy a magas kormány által nemcsak a táblázatok, hanem maga a tanterv is az egyházkerületekhez az egyetemes tanügyi bizottság folyó évi júniusi üléseig ingyen megküldessenek, megvárván, hogy addig a szükséges tankönyvek is kijelölve legyenek.

g) A 21-ik szám alatt: Miután az 1868. XXXVIII. törvénycikk elrendelte a községi iskolák fölállítását, s hitfelekezetünk számos kis egyháza, kivált a diasporában levők nemcsak hogy felekezeti iskolákat nem tarthatnak, sőt a vallás-erkölcsi nevelés és tanításról is kellően nem gondoskodhatnak, és e szent kötelesség teljesítésére képtelenek. Miután e szerint a vallásközösség szent elvénél fogva az egyház egyetemére hárul a kötelesség, a diasporában levő híveket gyámolítani és a vallási, erkölcsi nevelés és tanítás, hitvallásunk szellemében történendő vezetését elősegíteni: az e célra szükségelt költségek közös erővel kiállítása az egyes egyházkerületek figyelmébe ajánltatik.

A diasporában élő szegény hívek gyámolítását és ugyanott a vallás-, erkölcsi nevelés és tanítás hittvallásunk szellemében történendő vezetését, s egy e célra szolgáló közös pénztár előállítását egyházkerületünk elvben elfogadván, annak kivitele módok iránt egyetemes tanügyi bizottság véleményadásra kéretik föl.

Mely fennebbi módosítások mellett egyetemes tanügyi bizottság jelen jegyzőkönyvének minden pontjai általában elfogadtatnak.

49. Az abauji egyházmegye 1870. április 5—7. napjain Göncön tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 52. száma alatt Szántay István nagy-idei lelkész azon kérelmét terjeszti föl pártolólá, hogy a mennyiben a lelkészfizetés itt az egyházkerület által meghatározott 300 frt. minimumot sem üti meg, az egyház leányosítása pedig az anyaegyházaktóli távolsága

miatt nem egykönnyen eszközölhető: nevezett lelkész, évenként legalább 100 frt. segélyben részesítették. Ennek kapcsában:

50. Olvastatott ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 45. száma alatt fölterjesztett azon indítványa, hogy a mennyiben az anyaegyházi minőség kellékeül megalapított 300 frt. lelkészi jövedelem minimuma sokkal kevesebb, minthogy abból egy, a kor színvonalán álló s azzal haladni akaró és hivatalának élő lelkész családostól együtt tisztességesen megélhetne, de különben is a kisdud egyházak leányosítása egyházkerületünk által is ki levén mondva: ajánlatos lenne a lelkészi fizetés minimumát 400 frtra emelni.

Egyházkerületünk ez indítványt elfogadja, annak világos kijelentése mellett, hogy az egyházmegyék e tekintetben kellő óvatossággal járjanak el, s minden ily esetekben küldöttségileg puhatolják ki, ha a meghatározott 400 frt. lelkészi díjminimumig képes-e valamely egyház lelkésze fizetését kiegészíteni, s magát fentartani. Mely követelményeknek ha talán megfelelni, s anyaegyházi minőségben magát fentartani még áldozat mellett sem lenne képes, a helyi körülmények szerint leányosítandó lesz, s kebelébe lelkészt semmi szín alatt nem nyerhet. A mely egyházak pedig az egyházkerület ezen intézkedésének nem hódolnának, azok az egyházkerület részéről semminemű segélyre többé nem számíthatnak. De megvárja továbbá egyházkerületünk a segédlelkészekről is, hogy tiszteletben tartva egyházkerületünknek a lelkészi állomások biztosítására irányzott ezen intézkedését, az ily minimumot meg nem ütő jövedelmű papi állomásokat megürülés esetében, a célhoz jutás feletti nagyon is ideiglenes örömtől elragadtatva, el nem fogadják, hanem a jövőt is szemük előtt tartva, igyekeznek látszólagos pillanatnyi érdekek föláldozásával az egyházkerületi kormány legjobb célból hozott eme határozatának már maguk részéről is hatályt és érvényt eszközölni. E határozat szolgálván válaszul nagyidai lelkész Szántay István kérelmére, s irányadóul azon egyházbéli lelkészi állomás főn vagy nem maradhatására nézve is.

51. Ugyanazon egyházmegye az erdő-horvát lelkész Kovács Károlynak, az említett egyházból kimozdításával változás alá helyezése iránt, s az ezzel összefüggő ügyekben 1870. április hó 5., 6., 7. s pótlólag 20-ik napjain hozott határozatait fölterjeszti. Valamint

Kovács Károly erdő-horvát lelkész is, az abauji egyházmegye azon alkalommal ez ügyben hozott határozata ellen felfolyamodványt nyújt be.

A fölterjesztett határozatnak, különösen Kovács Károly és az erdő-horvát egyház hívei között legvégsőig fokozott engesztelhetlen gyűlölségre, de a fenforgó több vádpontokra vonatkozó ágára nézve is jelen ügynek alaposabb felülvizsgálhatása és eldönthetése tekintetéből úgy az egyházmegye, mint a vádlott részéről fölterjesztett ügyiratok az abauji egyházmegyéhez azon utasítás mellett küldetnek vissza, hogy azokat a még létező adatokkal, különösen a lelkész ellen fenforgó vádakat tárgyzó egyházmegyei, vagy más nyomozatokkal fölszerelve, a legközelebb Sárospatakon tartandó közgyűlésünkre terjessze föl.

Egyébiránt a fölterjesztett ügyiratokból kétségbevonhatlanul kiderülvén, hogy az erdő-horvát egyház és lelkésze közötti zsurlódás olyatén fokra hágott, miszerint az isteni tisztelet gyakorlásának teljes fennakadásától alaposan tartani lehet, az e tekintetben előállható botrány, fennakadás vagy rendetlenség kikerülése végett célszerűnek látja egyházkerületünk, hogy a vádlott lelkész mellé az esperesi hivatal által azonnal segéd rendeltessék.

52. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 56. szám alatti határozatában a beszteri egyház lelkésze fizetése negyedrészenek, vagyis 75 frtnak özvegy s árva nem léteben — szükösi pénztárunkat illető részét, a bizonytalan és kevés fizetésű lelkészi hivatal részére elengedettetni ajánlja.

E fölterjesztés folytán a szükösi tárt illető 75 frt. Szabó János beszteri lelkész javára elengedettetik.

53. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 39. szám alatti határozatában 17 egyházat ajánlván egyszerre az államsegélyben leendő részesítettésre,

E tárgyban úgy az ajánló, mint a többi egyházmegyék is utasítatnak, hogy a folyamodó egyházak állapotát küldöttségileg megvizsgáltatván, jelöljék meg, mi célra, s mily mérvben kívántatik a segély, s azt is szabatosan határozzák meg, hogy a folyamodó s ajánlott több egyházak mily sorrendben segélyeztessenek?

54. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 17. szám alatti határozatában fölterjesztett papi-özvegy-árvatárunkat érdeklő azon indítványa, mely szerint szükséges lenne nevezett tárnak alapszabályait gyökeresen átvizsgálni, s a korszerűleg és közóhajtásnak megfelelőleg, vagy valamely életbiztosító, vagy más életrevaló célnak megfelelőbb nyugintézet alapszabályai szellemében, ha bár más alapokon is átalakítani.

Megfontolás és véleményezés végett, a pénzügyi választmánynak adott ki.

55. Az ungi egyházmegye folyó évi február 22. s több napjain Ungvárott tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 9. száma alatt fölterjeszti a jenkei egyház lelkészének többször fölújított azon panaszát, miszerint azon egyház a használatában levő papi földek adóját nem fizeti, kérvén az egyházkerületet, hogy ez ügyben hozott többszöri határozatának valahára érvényt szerezni méltóztassék.

Jelen gyűlésünk az adóügyben már fennebb a 38-ik szám alatt határozván, e fölterjesztésre újabb határozat hozatalának szüksége fenn nem forog.

56. Ugyanazon egyházmegye az egyházkerületünk részére évenként kiszolgáltatni szokott államsegélyből meghatározandó kulcs szerinti osztályrészének saját kezelése alá kiadatása iránti kívánatát megújítván:

ez ügybeni fölterjesztését illetőleg az unghi egyházmegye az 1869-ik évi m.-keresztési őszi közgyűlésünk jegyzőkönyve 33-ik szám alatti határozatra utasítatik.

57. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 59. szám alatti határozatában a felől tesz fölterjesztést, hogy a legszükségessbb népiskolai könyvek nem lévén kaphatók e szükségesen segitendő, a tankönyvek kellő mennyiségben leendő kiállittatására hívja föl egyházkerületünk figyelmét.

A mennyiben az egyetemes tanügyi bizottmány már utasítva van, hogy a tankönyvek előállításáról kellő mennyiségben gondoskodják, e tárgyban újabb határozat szüksége fenn nem forog.

58. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 57. száma alatti határozata szerint óvását terjesztvén fel a sárospataki tanítóképezdének az ottani államképezdébe lett beolvasztása ellen:

Egyházkerületünk e tárgyban az abauji egyházmegye részéről tett fölterjesztés alkalmából a m.-keresztési múlt évi őszi közgyűlés jegyzőkönyve 21. szám alatt kifejezvének nézetét, az óvást tudomásul veszi, s újabb határozat hozatalának szükségét nem látja.

59. Ezen fölterjesztés folytán indítvány tétetvén határozathozatal szüksége iránt a végett, hogy azon egyházak, melyek az államképezdéből tanítót nem nyernek, honnan és miként töltsék be a megürült tanítói állomásokat?

Utasításul határozottatott, hogy ha bármely egyház az államképezdében felekezetünk részéről tanítottatott növendékei, vagy a hittanhallgatók közül egy vagy más ok miatt tanítót nem nyerhetne, nem záratik el a lehetőség, hogy a tanítói állomást a sárospataki főiskola köréből az eddigi szokás szerint bármely alkalmas, e szakra vállalkozó egyénnel is, az igazgatóság belenyugvása mellett betölthesse.

60. Ugyanazon egyházmegye Musztyanovics Gyula minaji görög katolikus lelkész által ref. vallásu gyermekeken törvény és keresztényen vallás elveivel ellenesen elkövetett erőszakos keresztelés tárgyában egyházmegyei megbízás folytán végrehajtott vizsgálat által eredményezett hivatalos okiratokat további intézkedés végett fölterjeszti.

Noha a törvények védpaizsa alatt álló ref. egyházunk önerkölesi s szellemi erejében bizva a fölterjesztés tárgyát képező lélekvadászó eljárás folytán nem érez aggályt arra nézve, hogy kebelében illetén merénylet valamely nagy hódítást tehetne, de a hazánkban törvényesen bevett minden vallásfelekezetre nézve különbség nélkül tökéletes egyenlőséget és viszonyosságot megalapító 1848. évi XX-ik t. c. alapján hozott 1868. évi LIII. t. cikknek tiszteletben tartása vezérli egyházkerületünket arra, hogy az unghi egyházmegye által bejelentett nemcsak a felekezetek közötti jogviszonyosságot, de a második keresztelés által a keresztyénség elveit, s lelkészeink hivatalos eljárását gunyosan lealacsonyítólag sértő törvénytelen eljárás ellen a vallás- és közoktatási nagyméltóságú minisztériumhoz fölterjesztést intézzen az iránt, hogy a a törvényt nem tisztelő görög katolikus lelkész illetékes előljárósága útján szigorú felelősségre vonatván, egyházunknak e részben elégtétel adassék, s a kérdéses gyermekeknek első megkereszteltetésök törvényes érvényben föltartatván, a másodszori megkeresztelésről szóló beírás a görög katolikus egyház anyakönyvből kitöröltessék.

Mely tárgyhani fölírás eszközlésével szuperintendensi hivatalunk bízott meg.

61. Ugyanazon egyházmegye megfenyítés s hasonló törvénytelen eljárások megszüntetése tekintetéből fölterjeszti a pályini ref. lelkész azon panaszát, miszerint a kráskai görög katolikus lelkész Jaszencsák János vegyes házásokat, kik közül a nő ref. hitvallást követő, hirdetési bizonyítvány s a törvényszabta két tanu bizonyítása nélkül esket.

A minaji görögkatolikus lelkész ellen fenforgó váddal egyúttlegesen ezen eljárás ellen a nagyméltóságú vallás- és közoktatási minisztériumhoz felírás intéztetni határozatik.

62. Ugyancsak az unghi egyházmegye néhai pálóczy Horváth Mária hagyatékának felosztása alkalmával részére leszámított, de későbbben kifizetettnek igazolt Berhely Ödön-féle 100 frtnak egyházkerületünk által megígért kárpótlását azon megjegyzéssel veszi tudomásul, hogy nem 50 frthoz, miként az egyházkerületi jegyzőkönyvben foglaltatik, hanem az egész 100 frthoz tart igényt.

Ezen felterjesztés a sárospataki főiskolai jogigazgatósághoz azon utasítással tétetik által, hogy a néhai pálóczy Horváth Mária hagyatékát tárgyazó iratok nyomán az unghi egyházmegye által támasztott igény alaposága felől meggyőződést szerezvén, annak eredményéhez képest intézkedjék, ez iránti jelentése annak idejében bevaratván.

63. Felmutatja szuperintendensi hivatalunk az unghi egyházmegyében kebelozett ághteleki lelkész Pazar Istvánnak hozzáintézett levelét, melyben az unghi egyházmegye által 1870. február 22. s több napjain tartott közgyűlésben Vass György volt ághteleki, jelenleg szalokai tanítónak ügyében hozott határozat alkalmából, melyszerint annak megengedtetett, hogy az ághteleki faiskolában általa ültetett magoncok és oltványok $\frac{1}{3}$ részét magával vihesso Szalókára. Következő kérdéseket intéz: kié a faiskola? annak jövedelmét lehet-e más, mint pusztán iskolai célokra fölhasználni? Van-e benne és mennyiben részi az eltávozott vagy eltávozandó tanítónak? Továbbá míg benépesítve nincsen szolgálhat-e a tanító jövedelme nevelésének alapjául? vagy jutalmul a teljesített ültetésekért.

Előforduló esetekben követendő eljárást illetőleg egyházkerületünk következő elveket alapít meg utasítás gyanánt: azon terület, mely a faiskola helyiségeül szolgál az iskola tulajdonát képezvén, annak jövedelme is az iskolát illeti, s a mennyiben a faiskolának rendeltetése és célja, hogy a faültetés, növelés, nemesítés, kertművelés körül az iskolai növendékek oktatási s gyakorlati uton képességet és ügyességet szerezzenek: önként következik, hogy a faiskolát magában foglaló kertre felügyelés, a tanító kötelességei közé tartozik; a reá fordított szorgalom gyümölcse az iskolát, a fenntartás s műveléssel járó kötelességek viselése az egyházat illetvén, melyen a befektetett kiadások megtérítését követelni a tanítónak joga van, kinnek mint a kert és faiskola fenntartása s gyarapítása körül mindent elkövetni nemcsak hivatottnak, de kötelezettnek is; a kert jövedelmének egy harmadát jutalom és

öztöndij gyanánt odaengedni egyházkerületünk méltányosnak találja, határozottan kimondván, hogy az ültetvények és oltványok semmi szín alatt el nem vihetők.

64. A felsőborsodi egyházmegye folyó évi ápril 20-án Dédesen tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 9. száma alatt, az unghi egyházmegye indítványára vonatkozólag, a sárospataki felekezeti tanítóképezdének az állam részére átadása alkalmából kéri, hogy az ehez hasonló fontos ügyek az egyházmegyékkel jövőre előlegesen közöltessenek.

Ez intézkedést egyházkerületünk már korábban elhatározván, azt minden fontosabb ügyeknél már eddig is figyelemben tartotta s jövőre is figyelemben tartandja. S épen ezért a felsőborsodi egyházmegyének e tárgyban tett fölterjesztése ezuttal egyszerűen tudomásul vétetik.

65. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 12. száma alatt a szendrői egyház panaszát illetőleg jelenti, miszerint a tagosztálykor kimért, s a római katolikus lelkész által elfoglalt temető használatára nézve az egyház érdekében a kellő intézkedések, a polgári hatóság útján már megtétetvék. Valamint, hogy ugyancsak a tagosításkor kimért s nagyrésztben rossz minőségű és hiányosan kiadott földbirtokra nézve is az illető birtokos uraktól eszközözlendő kárpótlásra kilátás van.

Tudomásul vétetik.

66. Olvastatott ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 15. száma alatti határozata, melyszerint a gyűlés színhelyén személyesen is jelen volt kazai lelkész Szücs Ábrahám és az egyház megbízottjai között az egyházmegyei gyűlés színe előtt és helybenhagyásával azon egyesség kötött, hogy Szücs Ábrahámnak az egyház részéről biztosított az $\frac{1}{3}$ lelkősi fizetés fejében jó s rossz időben, különbség nélkül, évenként négy egyenlő részletben az egyházi előjáróság által Szücs Ábrahám kezeihez lefizetendő 200 o. é. frt. Az egyház pedig fölhatalmaztatik, illetőleg köteleztetik, a rendes lelkészválasztást a hivataloskodó rendes lelkészek sorából azonnal munkába venni. Ezen felül Szücs Ábrahámot, mint három gyermeket nevelő hivatalképtelenné vált és csekély jövedelmű atyát, a hollandi gyámtárból nyerendő segélyre hathatósan ajánlja.

Az egyezkedés egyházkerületünk részéről tudomásul vétetvén, helybenhagyatik. A hollandi tárból leendő segélyezés tárgyabani intézkedés ezuttal a pénzügyi választmányhoz utasítatván; jövőre ily nemű segély végetti fölterjesztés az illető egyházmegyére bizatik.

67. Ugyanazon egyházmegye ugyanazon közgyűlése 24. száma alatt Boldy András nyugalmazott tanítót a szükösi tárból állandó évi segélyezésre ajánlván:

Boldy András nyugalmazott tanító a szükösi tárból évenként rendszeren jótéteményezettek sorába évenkénti 10 frt. jótéteményre fölvétetett.

68. Olvastatott a zilizi egyházközségnek ujonnan választott lelkésze Szabó János által a lelkősi állomásnak azonnal lehető elfoglaltathatását tárgyazó folyamodványa.

Az illető felsőborsodi egyházmegye e tárgyban szabályszerűleg járván el, nemcsak azért, mivel tudomás szerint az elválasztott lelkész mostani helyét is csak a múlt év október havában foglalta el és így ezen gyors változás által mind az elhagyott, mind az elfoglalni ohajtott egyházban költség és zavar állhatna elő, de azért is, mivel a zilizi elhunyt lelkész özvegyet és árvát hagyott maga után, s így a félfizetés az özvegyot, a másik fele pedig az időtöltő segédlelkőst illeti: az illető egyházmegye intézkedése helybenhagyatván, folyamodó egyház kérelme nem teljesíttethetik.

69. Olvastatott a felsőzempléni egyházmegye kebelében alakult reformált néptanítói nyug- és gyámintézet fölterjesztett alapszabálya,

mely alapszabály a reá hátíratilag tett némi csekély módosítások mellett egyházkerületünk részéről is jóváhagyatván: midőn annak életbeléptetése helyeseltetik, egyszersmind a többi egyházmegyék is fölhivatnak, hogy az e tárgyban kibocsátott utasítás szerint ily nemű néptanítói nyug- és gyámintézetek mielőbb lehető életbeléptetéséről gondoskodjanak.

70. Ugyanazon egyházmegye 1870. április 20-án Gálszécsben tartott közgyűlése 2. szám alatti jegyzőkönyvi kivonatában fölterjeszti, hogy Sarkady István tussai segédlelkészt, több ellene hitelesen bebizonyult, de maga által is beismert botrányos tetteiért hivatalától lelkészi diplomájának az egyházmegye levéltárába való beszolgáltatása mellett, három évre fölfüggesztette, s az illető ezen határozatba teljesen belenyugodván, az ítélet fellebezéséről határozottan lemondott.

Helybenhagyó tudomásul vétetett.

71. Ugyanazon egyházmegye azon gyűléséből a tussai helvét hitű egyház s lelkésze Szabó György közötti zsurlódás körülményeinek elsorolása mellett ez ügyben hozott határozatát fölterjeszti, mely szerint Szabó Györgyöt a tussai egyházban tarthatlannak nyilvánítva, nevezett egyház és lelkésze közötti 39 éven keresztül fönállott összeköttetést megszakadtnak jelenti ki, s az egyházat följogosítja, hogy az előtti szabályok megtartása mellett rendes papot hívhasson, nem ellenezvén, hogy Szabó György más egyházba meghívást nyerhessen. Ennek ellenében

Szabó György tussai lelkész a felsőzempléni egyházmegyei kormánysszék által, 1869. szeptember 13-án Gercselyben, s 1870. április 20-án Gálszécsben tartott egyházmegyei gyűlésekben kimondott sérelmes ítéletek alól magát föloldoztatni, s a papi szolgálatba visszahelyeztetni kéri.

Miután a fölterjesztett egyházmegyei határozat alapjául szolgáló iratok azon meggyőződésre vezérelték egyházkerületünket, hogy a felsőzempléni egyházmegye ítélete által a tussai egyházból elmozdított s változás alá helyezett Szabó György ellenében fenforgó vádak úgy kánonainkat, mint az ezek szellemében fennálló gyakorlatot tekintve nem olyan természetűek, s a beszámításnak nem azon foka alá esők, miszerint Szabó Györgynek a tussai egyházban elfoglalt lelkészi állomásból egyszerűen kimozdítása alaposan indokolva lenne, hanem a felülvizsgálat tárgyát képező vádak inkább az ezek alá helyezett lelkész Szabó György életkorából kifolyó gyengeség és gyarlóság okozatául tekintvén; más részről azonban az érdeklött egyháznak, mely egyházkerületünk területének csaknem végpontját képezi, úgy vallási, mint nemzetiségi tekintetben idegen elemektől környezett helyzetét véve figyelembe, a felsőzempléni egyházmegyének 1870. évi április hó 20-án hozott határozatát az indokoknak fennebbiek szerint mérséklése mellett azon módosítással hagyja helyben, miszerint a tussai helvét hitű egyházban a lelkészi hivatal Szabó Györgynek abból kilépése folytán megüresültnek, s más lelkész hívására joga megnyílnak jelentetik ki. Egyébiránt Szabó György jövője felett egyházkerületünk akként intézkedik, hogy őt nyugalomba helyezi, s a meny nyiben őt, mint ilyet fennálló egyházi szabályaink szerint fél vagy egyharmadrész fizetés illetné, mivel a tussai lelkész jövedelme különben is annyira csekély, miszerint abból a kánonok értelmében a deficiensek részére járuló $\frac{1}{3}$ levonása a megválasztandó lelkésznek rendkívüli anyagi hátrányával fogna megtörténni, sőt abból meg sem élhetne: nevezett Szabó György részére holtiglan évenként 100 o. é. frt. nyugdíj biztosít.

72. Az alsózempléni egyházmegye 1870. évi március 22-én Sárospatakon tartott közgyűlése 45. szám alatti határozata szerint fölterjeszti, hogy kis-kövesdi helyettes lelkész Végh János részéről a szükösi pénztárba szabályszerűleg fizetni kellett lelkészi féljövédelmet az 1869. évi fagy és aszályra való tekintettel 20 o. é. frtban állapította meg.

Helybenhagyatott, utasítatván az illető egyházmegye esperesi hivatala, hogy ezen összegnek kerületi szükösi tárunkba leendő befizettetéséről haladéktalanul gondoskodjék.

73. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 39. száma alatti fölterjesztésében, volt berzéki lelkész Török József özvegyét Szabó Eszter asszonyt, családi szegény állapotára való tekintetből a hollandi tárból évenkénti állandó segélyeztetésre ajánlván:

folyamodó özvegy javára legközelebb is tetemes elengedéseket tévén egyházkerületünk: a hollandi tárból állandó segélyt tárgyazó ezen kérelme elvsértés nélkül nem teljesíthető.

74. A gömöri egyházmegye az 1870. évi április hó 20. 21-ik napjain Gömör-Székelysárbán tartott közgyűlése jegyzőkönyve 30. száma alatt egyházunk önkormányzati jogkörébe ütközőnek nyilvánítván a megyei állam-tanfelügyelők azon eljárását, miszerint bármi iskolaügyben az illető egyházi hatóság mellőzésével közvetlenül érintkeznek felekezeti tanítóinkkal; kéri ezen önkormányzati jogainkat sértő eljárásnak az illető felsőbb helyen megszüntetését eszközöltetni.

E panaszos fölterjesztés méltányoltatván, főtisztelendő szuperintendens ur megbizatik, hogy a magyar királyi vallás- és közoktatási minisztériumnál eszközölje, miszerint a tanfelügyelők jövőben felekezeti tanítóinkkal a tanügyet illető minden tárgyakban illető egyházi hatóságaik útján közvetve érintkezzenek, s hogy különösen a tanítók jutalmazása minden egyes egyházmegyéből az egyházkerületre leendő fölterjesztés útján s a szuperintendensi hivatal ajánlatára eszközöltessék.

75. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 1-ső száma alatt Tóth Sámuel egyházmegyei aljegyzőnek főjegyzővé lett elválasztatását jelentvén tudomásul vétetett.

76. Az alsóborsodi egyházmegye 1870. április 21-én Egerkövön tartott közgyűlése 10. száma alatti határozatában azon indítványt terjeszti föl, hogy szükösi pénztári illetményét minden özvegy s árva csak azon egyházmegyében vehesse ki, hol férje, illetőleg atya hivataloskodott.

Miután e szabály egyházkerületi korábbi határozatunk által életbe van léptetve, az egyházmegyék ujabban utasítatnak, hogy e szabályt kötelező erejűnek tartván, ily értelemben járjanak el.

77. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 8. szám alatti határozatát fölterjeszti, mely szerint Kónya Pál mező-csáthi lelkésznek 1870. április 5-én kelt hivatalos nyilatkozata folytán a mező-csáthi papi állomásra elerőtlenedése következtében történt lemondását midőn egyfelől tudomásul veszi, más részről kedvesen tapasztalta azon kegyeletes érzületet, melylyel a csáthi egyház elerőtlenedett lelkészéről s ennek árváiról gyöngéden gondoskodni törekszik; de mivel nem áll hatalmában az egyházkerületi papválasztási törvények szigorának enyhíthetése, a csáthi egyházhoz azokhoz alkalmazkodásra utasítja; mindamellett azonban a csáthi egyháznak azon kérelmét, hogy Kónya Pál lelkész urat az egyik papi jövedelemből évenként 50 köböl gabona és 16 o. é. frt. járandóság felől biztosíthassa, a mennyiben ez által az elerőtlenedett lelkész és családja fentartása a lelkész illetményéhez tartozó szántóföldek jövedelméből a Kónya Pál lelkészt terhelő adósság letörlesztése helyezettik kilátásba; pártolólag terjeszti egyházkerületünk elé, s egyszersmind a lemondás által megürült lelkészi állomás betöltését egy évre függőben hagyni, s helyét a legidősb segédlelkésznek oda rendelése által betölteni határozta. Ezzel kapcsolatban:

Olvastatott a mező-csáthi egyháztanács folyamodványa is, melyben az alsó-borsodi egyházmegyének e tárgyban hozott határozatát helybenhagyatni s megerősíttetni kéri.

Az alsóborsodi egyházmegyének kegyeleten alapuló végzéséhez egyházkerületünk is örömet járul, s bár papválasztási törvényeink a megüresült lelkészi állomás szabályszerű betöltését rendelik: a lelkészi állomás ellátása iránt egy év tartamára tett intézkedését helybenhagyja, sőt tekintetbe véve az elerőtlenedett lelkész és családja nagy szegénységét, utasítja az egyházmegyét, hogy az egy év eltelté után is szem előtt tartva a csáthi egyháznak elerőtlenedett lelkésze iránti kegyeletos eljárását és kérelmét: ezen lelkészi állomás iránti intézkedése esetében az illető lelkész és szegény családja fentartását vegye tekintetbe, s e tárgyban teendő intézkedéséről egyházkerületünket értesítse.

78. A tornai egyházmegye a kebelében levő komjáthi egyház birtokához tartozó korcsmaház eladhatása tárgyában hozott határozatát helybenhagyás végett ajánlólag fölterjeszti.

A helybenhagyás végett fölterjesztett eladás az egyház érdekében előnyösnek tüntetettvén föl, egyházkerületünk részéről ezennel helybenhagyatik.

79. Az egyetemes tanügyi bizottságba egyházkerületünk részéről

rendes tagokul: Hegedüs László és Mocsáry Lajos. Póttagokul: Szentpétery Sámuel és báró Vay Béla urak mint tanügyeink körül eddig is szakavatottságukról és buzgalmukról ismert férfiak kéretnek föl és bizatnak meg.

80. A népiskolai hit- és erkölcsoktatásra szolgáló tanterv készítésére nézve bizonyos irányadó elvek kijelölésére hivatván föl az egyházkerületek.

Egyházkerületünk részéről megbizatnak: Hegedüs László, Ragályi Ferdinánd, Szentpétery Sámuel, Vajányi Lajos és Szivos Mihály tanár urak; jelentésük még e gyűlés folyama alatt bevarátván.

81. Olvastatott ezen egyházkerület kebelében ennek felügyelete alatt álló pénztárak és alapítványokról 1869. évre vonatkozólag vezetett számadás megvizsgálását eszközlött számvevőszéknek 1870. ápril hó 26, 27, 28. napján tartott üléséről fölvetett jegyzőkönyve.

A számvevőszéki vizsgálat tárgyát képező számadás mellékleteit illetőleg tapasztaltatván, hogy a rovatos kimutatások és iven a begyűlt pénzekről szabályszerűleg betöltve, s a befolyt pénzek aként, miszerint kitűnnék: miuton pl. hirdetés, részvények sat. útján jöttek-e be? a táblázatokba bevezetve nincsenek; az egyházmegyék esperesei s dékánjai figyelmeztetnek, hogy a befolyandó pénzeket természetük és rendeltetésük szerint elkülönítve vezessék be, a kimutatások illető rovataiba.

Ezen jegyzőkönyvnek azon pontját illetőleg, miszerint az egyházaknál künn levő tőkék után járó kamatok, sőt gyakran a tőkék befizetése is legkönnyebben az által eszközölthetnék, ha az illető esperesek az egyházlátogatóknak utasításul adnák, hogy az illetén tőkék után járó kamatok kifizetését igazoló nyugtákat az illető egyházak előljáróitól minden alkalommal követeljék elő: az egyházkerületi dékán és pénztárnok utasítatnak, hogy az adós egyházak névsorát kiirván, azokat az illető espereseknek küldjék meg; az esperesek pedig fölhipatnak, hogy az illető egyházlátogatóknak szigoruan tegyék kötelességükbe, miszerint az adós egyházakból a tartozások után járó kamatok kifizetését igazoló nyugtatványokat mindannyiszor kérjék elő, s késedelem esetében azokat a hátralékok befizetésére erélyesen szorgalmazzák.

A számvevőszék részéről tett azon indítványt illetőleg, miszerint nemeskeblű hagyományozások folytán sárospataki főiskolánk oly kedvező helyzetben van, miszerint eddigelé az egyházkerületi közigazgatási pénztárt terhelő egyházi jogtanári fizetést legkisebb terhelhető nélkül fedezni képes, ezen tanárnak fizetése, valamint a sárospataki főiskolai számvevőszéken s vizsgálatokon megjelenő egyházkerületi küldöttségek napi díja és fuvarilletékei jövőre a főiskola pénztára által fedeztessenek: tekintetbevéve, hogy a közigazgatási pénztár elhalaszthatlan kiadásokkal annyira meg van terhelve, miszerint folyó kiadásait sem levén képes fizetni, kényszerülve van alaptőkéjét meghiányosítani, sőt ezen tőke a teljes kimerülésnek néz elébe; határozatilag kimondatik, hogy a sárospataki főiskolai jogtanár fizetése, valamint a sárospataki főiskolai számvevőszéken s közvizsgákon megjelenő egyházkerületi küldöttek napi díjai 1871-dik évi kezdetétől a főiskolai pénztár által lesznek viselendők.

82. Ugyanazon számvevőszék jegyzőkönyvéből

kitűnvn az, hogy némely egyházak, lelkészek s tanítók, kik egyházkerületünk részéről segélyben részesülnek, többen jelentékeny kamathátralékokkal tartoznak: utasításul adatik a pénztárnoki hivatalnak, hogy az illetén adósoktól a kamathátralékokat, a segély kiadása alkalmával esetről-esetre vonják le; a pénzügyi választmány pedig figyelmeztetik, hogy jövőben egy egyház részére se rendeljen ki pénzt, míg arról, vajjon az illető valamely pénztárnak kamattal nem tartozik-e? hiteles igazolvány föl nem mutattik.

A kikölesznözt tőkék utáni kamathátralékok s általában közpénztárunk érdekében teendő intézkedések körüli gyorsaság és siker tekintetéből az egyházkerületbe kebelezett megyék mindenikében ügyészek választása célszerűnek találtatván, annak kijelentése mellett, hogy ezen ügyészek fáradozásai némi

jutalmául a perköltségek általengedése mellett méltányos díjazásra is tarthatnak számot: az egyházmegyék utasíttatnak arra, hogy hozzanak javaslatba oly szakértő s vallásos buzgalmukról ismert ügyészeket, kik felől reményleni lehet, hogy az egyházkerület részéről rájuk bízandó ügyekben gyorsan és készségesen eljárnak, s kik összeköttetésben a központi egyházkerületi ügyészi hivattal a künn levő kamathátralékok behajtását eszközöljék. Ezen ügyészeknek föladatuk lenne az is, hogy a szuperintendensi hivatalt eljárásuk felől időnként értesítsék. Egyházkerületünk minden ilyen szolgálatot tevő ügyvédnek méltó díjazásáról gondoskodni fog.

Számvevőszékünk jegyzőkönyvének többi pontjai tudomásul vétetvén, s a mennyiben magukban intézkedést foglalnak, határozat erejére emeltetvén, az illetőknek kiadatni, s a számadást teljesített pénztárnokunk és dékánunk arról, hogy számadásuk e helyen is jónak és pontosnak találtatott értesítettetni, s e tekintetben a további felelősség alól fölmentetni határozattak.

83. Miskey Károly egyházkerületi dékán a kezelése alatt levő papi-özvegy-árvatári, szükösi és hollandi pénztárak állásáról szóló kimutatást tudomás végett előterjeszti. Melyszerint:

a papi-özvegy-árvatár valódi állását . . .	52770	frt.	60	kr.
a szükösök tárának valódi állását . . .	23425	"	73	"
a hollandi gyámtár valódi állását . . .	30194	"	88	" képezi.

Az előterjesztett kimutatás tartalma tudomásul vétetik.

84. Ugyanazon egyházkerületi dékán előterjeszti a papi-özvegy-árvatár kamatozó tőkéről, s azok után járó kamatokról 1869. év végeig szóló kimutatást, melyszerint a kamatozó tőkék összege 50558 frt. 26 kr.

Ezen összegnek egy évi kamatja 3033 frt. 48 kr.

Ezen 3033 frt. 48 kr. kamatnak $\frac{2}{3}$ -da 2022 frt 32 kr. összeget tévén, ezen 2022 frt. 32 kr. lenne a papi özvegyi részvények után az alapszabály III-ik fejezete 1-ső pontja értelmében kiosztandó; továbbá ugyanazon kimutatás szerint az 1869-ik évben részvény után kiadatott 1881 frt. 60 kr. részvényben visszafizettetett 44 frt 85 kr.

Ezen kimutatás tartalma azon kijelentéssel vétetik tudomásul, hogy 2022 frt. 32 kr. lesz a papi özvegyi részvények után az alapszabály III-ik fejezete 1-ső pontja értelmében kiosztandó.

85. Felhozatván, hogy a tapasztalat szerint egyházkerületünk pénztárába a pénz, tömegesebben folyván be, ott az eddiginél nagyobb mennyiségű pénzösszeg őriztetik; mindennek s a pénzürtéket képviselő okiratok s kötvényeknek bizottsága, mind a kezelő pénztárnokokon fokvő felelősség szempontjából nemcsak célszerűnek, de szükségesnek is tűnik fel, hogy egyházkerületi pénztárunk részére Wertheimféle vasszekrény szereztessék.

Főtiszteltü szuperintendens és pénztárnok urak bizattak meg, hogy egy kisebbszerű 200 o. ó. frt. árat nem haladó Wertheimféle szekrényt szerezzenek, mely célra az említett 200 o. ó. frt. ezennel utalványoztatik.

86. Fölemlítettvén, hogy a statisztikai adatokat tartalmazó rovatos ivék és iskolai jelentések még több egyházmegye részéről mindeddigelé be nem érkeztek.

Az ezekkel hátralevő egyházmegyék esperesei azoknak szuperintendensi hivatalunkhoz mielőbb akként leendő beadására emlékeztetnek, hogy azokat szuperintendensi hivatalunk a legközelebb Sárospatakon tartandó nyári közgyűlésünk elébe terjeszthesse.

87. Fölhozatván, hogy a főiskolai dogmatikai tanszék rendszeres betöltésénél eddigelé fennállott gyakorlattól, melyszerint az érintett tanszék az egyházkerületbeli összes egyházak szavazatainak általános többsége által töltötett be, az időközben megváltozott tan- és közoktatási viszonyok ezen tantárgynak érdekében eltérést ajánlanak.

Tekintetbevéve a szóban levő tantárgynak jelenlegi álláspontját, mely az annak előadásával foglalkozó egyén megválasztása körül a szakképesség és a tanítás sikerét biztosító több oldalú tehetség tekintetében kormányzó testülettől inkább várható gondos körültekintést, megbírást és tapintatos-

ságot igényel, fölhivatnak az egyházmegyék nyilatkozni az iránt, nem lennének-e hajlandók e részben eddigelé gyakorlott jogukról a tudomány és oktatás érdekében lemondani; e tekintetben adandó nyilatkozataik legközelebb Sárospatakon tartandó közgyűlésünkkel elvártnak.

88. Indítvány tétetett, mely szerint a sárospataki jogakadémiában több tekintetből szükséges lenne a hit- és erkölcsstannak bármi kis keretben is, de köteles tantárgy gyanánti előadása.

Ezen indítvány tárgyában intézkedés legközelebbi sárospataki gyűlésünkkel halasztatott.

89. Olvastatott a vallásos erkölcsi nevelésnek a népiskolákban alkalmazandó irányadó elvek megalapítása tárgyában véleményadás végett jelen gyűlésünkkel megbízott küldöttségnek jelentése.

Miután e jelentés oly irányadó elvekből indul ki, melyek korunk kívánalmai szerint elmaradhatlanok: egyházkerületünk e jelentésben foglalt elveket magáévá tévén, az egyetemes tanügyi bizottságba kinevezett képviselőinket utasítja, hogy ott ily szellemben tegyenek indítványt a vallás- és erkölcsstannak a népiskolákban leendő tanítása tárgyában, mely határozatunkról egyházkerületi képviselőink jegyzőkönyvi kivonaton értesítendőek.

90. Bemutatott azon alakszerű kötelezettség, melyet egyházkerületi határozatunk értelmében azon növendékeknek alá kell írni, kik a sárospataki államképezdében mint leendő felekezeti tanítók, egyházkerületünk költségén neveltetnek.

Helyesnek találván elfogadtatott, s miután a főiskolai igazgatóság részéről az is jelentetett, hogy némelyek ezen kötelezettséget aláírni vonakodnak: főiskolai és képezdei igazgató urak fölkértenek oda hatni, hogy egyházkerületi ezen határozatunknak minden tekintetben elégtélessék. tudokra adván az illetőknek, hogy a kik ezen kötelezettséget alá nem írják, azok részünkről a kötelezett díjfizetés jótéteményében nem részesíttetnek; azon esetre pedig, ha ezen figyelmeztetésnek sikere nem lenne, a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztérium fölkértenek határozatott, hogy a vonakodókat ezen aláírásra utasítsa, kijelentvén, hogy a kik alá nem irták, azok egyházkerületünk részéről valóknak nem tekintethetnek s egyházkerületünk azoktól pártfogását visszaveszi.

91. Árvai József, királyi tanácsos s zemplénmegyei tanfelügyelő ur szuperintendensi hivatalunkhoz intézett átiratában jelentvén: miszerint tankerületében több általa meg is nevezett oly felekezeti iskolák léteznek, melyek az országos közoktatási törvények kívánalmainak legkevésbé sem felelnek meg; ezért hivatalosan kéri, hogy ezen egyházak előjárói szállíttatnának fel, hogy a népiskolai törvények követelményeinek eleget tegyenek, különben a törvényes megintések fognak bekövetkezni.

Egyházkerületünk tekintetbe véve számos szegényebb egyházaink anyagi állását, melynélfogva felekezeti iskoláikat a közoktatási törvények követelményeihez képest föl nem szerelhetik, vagy önerejükkel egyáltalában föl nem tarthatják, hogy az ily egyházak saját iskoláikat mint felekezeti iskolákat fönrtarthatassák: az egyházmegyei hatóságok oda utasíttatnak, hogy azok irányában az e részben kiadott egyházkerületi utasítások szerint igyekezzenek eljárni, s csak ha mindezen igyekezet dacára sem sikerülhetne azoknak a felekezet számára fontartása, nyilváníthatassák iskoláikat állami köziskoláknak.

92. Ugyancsak Árvai József tanfelügyelő ur szuperintendensi hivatalunkat hozzá intézett átiratában az iránt is fölhívja, hogy a közoktatásügyi minisztérium 353. szám alatt kelt leirata értelmében jelölne ki a sárospataki képezdében micsoda tanulmányok adassanak elő a vallásstudományban a ref. vallású növendékeknek, kiknek száma meghaladja a 70-et, és hogyan legyenek azon tanulmányok három évi tanfolyamra beosztva. Végre, hogy a vallástudomány előadására kellő pedagógiai képzettséggel bíró alkalmas egyént is jelölne ki, s mindezt a képezdei igazgató tanács útján leendő fölterjesztés végett.

Ezzel kapcsolatban olvastatott a szuperintendensi hivatalunk által ez ügyben véleményadás végett időközileg fölhívott sárospataki hittanári karunk a sárospataki államképezdében tanuló református növendékeknek előadandó vallásos tantárgyak iránt fölterjesztett véleménye.

Nevezett tanári karnak véleménye közbeegyezéssel találkozáván elfogadtatik, s annak szellemében a képezdei vallásos oktatás az ezen szakra tartozó tantárgyak kijelölése s kellő beosztása mellett mielőbb folyamatba vétetni határoztatik, a vallásos oktatásra szolgáló tantárgyak előadására az erre már válalkozott Bokor József hittanár ur jelöltetvén ki. Kinek díjazását illetőleg azon szempontból, mert az ujonnan föllállított államképezdek, s a sárospataki képezde közt e tekintetben lényeges különbség mutatkozik, am azok egy, ez pedig már az első évben három osztálylyal nyilván meg: tehát 2 óra helyett 6 órai előadás szükségeltetvén, a magyar királyi minisztérium főtiszteletű szuperintendens ur által megkéretni határoztatik, hogy a pataki államképezdében a vallástanító díjazását, a többi államképezdei tanárok fizetésével arányba hozni méltóztassék. S ezzel összefüggésben a nélkülözhetlen énektanításra is hitfelekezetünk részéről főiskolai énektanár Ivánka Sámuel ur bizatik meg, mindkettő annak kijelentése mellett, hogy előadásait haladék nélkül kezdjék meg; ennek eszközzésére is szuperintendensi hivatalunk bizatván meg.

93. Több megyei tanfelügyelők hivatalos átirataikban értesítvén szuperintendensi hivatalunkat az iránt, hogy a magyar királyi vallás- és közoktatási minisztérium a kellő képezdei oktatást még nem nyert tanítók részére a megyék különböző helyein ideiglenes képezdei tanfolyamot nyitni szándékozik, fölhívják egyszersmind szuperintendensi hivatalunkat, miszerint a tanítókat utasítaná oda, hogy ezen ideiglenes tanfolyamokban, melyek ugy az időre, mint a helyre nézve lehetőleg akként lesznek kijelölve és berendezve, hogy az abbani részvétel rájuk nézve is lehetővé leend, maguk kiképzése szempontjából vegyenek részt.

Szuperintendensi hivatalunk által ez intézkedés az illető tanítóknak, az egyházmegyei hatóságok utján tudomására juttatandó, s azok oda utasítandók, hogy e kedvező alkalmat maguk kellő kiképezésére fölhasználni igyekezzenek. A vallásos oktatásnak ezen ideiglenes tanfolyamokban felekezetünk szellemében leendő eszközzésére, ott a hol ezen tanfolyamok berendeztetnek, mindenkorra az ottani helybeli illető lelkészek levén megbizandók.

94. Tokaji Nagy Lajos hajdukerületi s szabolcsmegyei államtanfelügyelő ur azon tankerület iskolatanácsának 1870-ik évi február 14-én tartott gyűléséből azon indítványt közli pártolás végett, hogy a mennyiben a tankötelezettség betöltésében nagy akadály a községi lakosoknál a naponkénti iskolába járás, mivel hidegben, sárban, melegben könnyebben és egyenlőbben kivihető a naponkénti egyszeri, mint ismételt iskolabajárás, már azért is, mivel a szegényebb sorsu földmives szülék munka időben munkaképes gyermekeiket igénybe szokták venni, de egészségi tekintetből is ajánlatosabb, hogy az iskolai leckeórák egy huzamban a nap délelőtti szakában tartassanak meg.

Iskolai jelen viszonyaink között az iskolába járásnak a fenebbi indítvány szellemében szabályozását egyházkerületünk sikerrel kivihetőnek nem tartja. Egyébiránt az egyetemes tanügyi bizottságnak egyházkerületünket képviselő tagjai megbizatnak, hogy ezen ügyet a tanügyi bizottság elébe terjesztvén, ez iránt tájékozó véleményt kérjenek.

95. Ugyancsak Tokaji Nagy Lajos tanfelügyelő ur, hasoncélból közli ugyanazon iskolatanács jegyzőkönyve nyomán azon ajánlatosnak mutatózó intézkedést, hogy a magánlag vagy háznál tanulók valamely megfelelő tanintézet tanítója előtt köteleztessenek évenként vizsgálatot tenni, szabadságukban állván, vallásbeli jártasságukat saját hittanítójuktól kiadandó írásbeli bizonyítvánnyal igazolni, melyről az osztályzati eredmény a nyilvános tanbizonylatba átírandó. A felekezeti tanintézetek egyszersmind fölhívandók, hogy az ilyenek által náluk leteendő évenkénti vizsgálatot teljesítsék, s arról jegyzőkönyvet vezessenek, melyet a tanfelügyelőségnek köteleztetnek évenként boterjeszteni; a községek hatóságai pedig fölhívandók, hogy a kebelőkben levő oly magánintézeteket kipuhatolván, s azok tanulóit összeírván, azon összeírást szintén a tanfelügyelőségnek adják be évenként, s hogy a vizsgálati díjazások szabályozásánál is a szegény gyermekekre kimélő figyelem fordittassék.

A mennyiben ezen intézkedésnek a közoktatási törvényekben is nyomát találjuk, egyházkerületi kormányunk intézkedni fog, hogy a szülék ez iránt maguk alkalmazása végett kellő időben értesíttessenek.

96. Imre Lőrinc, királyi tanácsos s abauj- és borsodmegyei tanfelügyelő ur értesíti szuperintendensi hivatalunkat, hogy a közoktatási minisztérium által a magyar királyi budai egyetemi nyomdában kiállított s kiállítandó, és Ráth Mór könyvkereskedésében elárusítandó tankönyvek, földgömbök sat. sat. minden felekezeti iskoláknál aggodalom nélkül használhatók lévén, ezt köztudomásra juttatni méltóztatnék.

Ezen értesítés szuperintendensi hivatalunk által már körözve lévén: köztudomásul vétetik.

97. Hevesmegyei állami tanfelügyelő és királyi tanácsos Wawrek Béla ur által fel-szóllíttatván egyházkerületünk, hogy a hevesmegyei iskolatanácsba felekezetünk részéről iskolatanácsos férfiú kineveztetéséről gondoskodnék.

Egyházkerületi közgyűlésünk a hevesmegyei iskolatanács tagjául részünkről: Prágay Lajos alsó-borsodi esperes és maklári lelkész urat egyhangulag megválasztotta.

98. Főtisztelendő szuperintendens ur egyházkerületünk részéről, közötté s miskolci lakos Kormos János között 1870. április hó 30-án a főleánynövelde helyiségeül szolgáló új épületnek keletre dülő ereszvonalat illetőleg keletkezett egyezséglevelet helybenhagyás végett bemutatja.

Ezen egyezséglevélnek tartalma helybenhagyatván, főtisztelendő szuperintendens ur fölhatalmaztatik, hogy annak alapján a tulajdon, illetőleg szolgalmjognak az illető telekjegyzőkönyvbe leendő bekebeleztetését eszközölje.

99. Prágay Lajos, alsó-borsodi esperes ur indítványozá: miszerint az Egerben létező Plank-féle igen nagy becsü ritkasági gyűjtemény, mely sok értékes és valódi műbecscsel bíró példányokat tartalmaz, s melynek jegyzékét áttekintés végett be is mutatja, jutányos áron lévén főleg egészben megvehető: annak sárospataki főiskolánk részére megvétele igen ajánlatos lenne.

Prágay Lajos, alsó-borsodi esperes ur megbizatik, hogy magához műértő férfiakat véve: e gyűjteményt gondosan vizsgálja meg, s fő figyelmezt arra fordítván, vajon e gyűjtemény tanügyi tekintetben minket érdeklő példányokat vagy műdarabokat tartalmaz-ó? s mily mennyiségben és mi áron lehetne megszerezhető? jelentését legközelebbi nyári közgyűlésünkre terjessze be.

100. Olvastatott méltóságos Fogarassy János, királyi legfőbbtörvényszéki bíró urnak Pesten, 1870. április 17-én kelt alapítványlevele, melyszerint egyházkerületünk kebelében levő azon iskolai intézetek iránti hálás visszaemlékezés folytán, melyeknek szellemi képeztetése alapjait köszönheti, jelesen a kázmárki és szikszói iskolák Abaujmegyében és a sárospataki főiskola részére Zemplénmegyében egyenként 1000, összesen 3000 o. é. frtot alapít, oly módon, hogy ezen három iskola számára kötelezi magát s lehető esetben bármely örökösét, hogy ezen összegnek lefizetéseig mai naptól számítva félévenként u. m. október 17, és április 17-én hat százalékos kamatozat pontosan fog fizetni, még pedig saját szavai szerint következő részletes célokra:

1-ször. Kázmárkon, születésem helyén, hol a legelső elemi oktatást nyertem, s hol atyám és testvérei, mint gondos ápolóim és nevelőim tetemei nyugosznak, iskolai és egyházi segélyezésekre ajánlok 1000 azaz ezer o. é. frtot. Ezen összegnek hatos kamataiból a lelkész papi fizetésének némi emelésére járni fog évenként 10 o. é. frt. az iskolatauitóóra is 10 frt. és egy iskolai könyvtáracska alapítására, vagy ha már fönállna, gyarapítására szintén 10 frt. A fenmaradó öszlet adassék félévenként ösztöndíjúl oly iskolai fiu- vagy leánynövendéknek, kik kázmárki volt lakos és birtokos néhai Szabó Tamás és neje Fogarassy Sára valamelyik ivadékatól származtak; és a mely évben ilyenek nem járnának iskolába, kázmárki bármely iskolai növendékeknek, kik magukat szorgalmuk és jó maguk viselete által megkülönböztetik.

2-ször. Szikszó városában, hol tanulmányaimat folytattam, s hol anyám és nevelő anyai nagyanyám porait fedezik a sírgöröngyök, iskolai célokra ajánlok 1000 frtot osztrák

értékben. Ezen összegnek félévenkénti hatos kamataiból iskolai könyvtár alapítása vagy gyarapítására fordítassék 10, egész évben 20 forint; a többi kamatrész adassék jómagaviseletű és szorgalmas oly helybeli iskolai növendékeknek, kik az 1-ső pontban megnevezett Szabó-Fogarassy családnak, továbbá szikszói volt lakos és birtokos néhai Hatvany Sámuel és neje, anyai nagynénémnek, végre abaujmegyei szent-andrási lakos és rokonom Fogarassy Ferencnek ivadékaik közül akar fiuknak, akar leányoknak, kik a szikszói iskolákban tanulnak, s ha ezek közül valamely évben egy növendék sem járna a helybeli iskolákba, más, de kitüntetésre érdemes bármely szikszói tanulónak, valamennyinek ösztöndíjképen.

3-szor. Sárospatakon, hol jeles tanítók és tanárok vezetése mellett iskolai pályámat bevégeztem, iskolai célokra egyelőre ajánlok 1000 azaz ezer o. é. frtot., mely összegnek hatos kamatai félévenként a fentebbi 1-ső és 2-ik pont alatt megnevezett családok ivadékaiból találkozó ottani iskolai növendékek segélyezésére, s a mely évben ilyenek nem volnának, a főiskolai könyvtár gyarapítására fordítandók.

Kéri egyszersmind a tisztelt kegyes alapító ur egyházkerületünket, hogy ezen ajánlatai végrehajtását, s azokra utóbb is a főfelügyelést elfogadni méltóztassék, gondoskodván arról is, hogy a szükséges másolatok és talán postai küldemények költségei, melyek az illetők értesítése végett kívántatnak, Szentpétery Sámuel pelsőci ref. pap és rokona által fedeztesse nek. Végül utasítást kér az iránt, hogy a lejáratkor fizetendő kamatok hová és kihez legyenek küldendők?

Egyházkerületi közgyűlésünk hálás köszönettel fogadja a kegyes alapító által a kegyelet oltárán, főiskolánk s az említett egyházak javára hozott nemes áldozattételét, s midőn ezt jegyzőkönyvében örökítve, ragyogó példálul átadja az utókornak, kijelenti, hogy az alapítványi levélben foglalt feltételeket elfogadja, s gondoskodni fog, hogy az alapítvány a kegyes alapító akarata értelmében kitűzött helyére fordítassék; egyszersmind határozza, hogy jelen végzése magának a kegyes alapítónak, s ugyanez az alapítvány levél másolatával az érdeklött feleknek, u. m. a kázmárki és szikszói egyházaknak, a sárospataki főiskolának, kázmárki lakos Szabó Tamás és neje Fogarassy Sárának vagy örökösének, szikszói volt lakos néhai Hatvany Sámuel örökösének, Abaujmegyében szent-andrási lakos, Fogarassy Ferencnek, vagy örökösének hivatalosan megküldessék; a kegyes alapító ur kéretvén, hogy a lejáratkor befolyó kamatokat elnök szuperintendens urhoz küldje, ki azokat illető helyeikre juttatván: a kamatok hová lett fordításáról időnként tudósítást veend.

101. A miskolci lyceum igazgatósága, ezen intézet állásáról, 186⁸/₉-ik évre szóló jelentését beterjesztvén:

tudomásul vétetik, s egyházkerületi levéltárunkba letéttetni határoztatik.

102. Olvastatott több sárospataki oly hittanhallgatóknak, kik a rendes három évi hittani folyamat időközben félbeszakították, azon kérelme, mely szerint kivételesen engedtetnék meg, hogy némely hiányzó tantárgyból a collocutiót, s egyszersmind a segédlelkészi vizsgát is letehessék.

Miután egyházkerületi szabályaink szerint segédlelkészi vizsgára csak azok bocsáttathatnak, kik a három évi hittani folyam teljes bevégezéséről, s minden kötelezett tantárgyból a collocutió letételéről bizonyítványt mutatnak elő: kérelmök nem teljesíthetők.

Eöry Szabó Sándor ur, mint a Szondy-Kenessey-féle közigazgatási alapítvány gondnoka, a mult 1869-ik évre járó s felsőbbsegileg utalványozott, egyházkerületünket illető 133 o. é. frtot elnök szuperintendens urnak megküldvén: ennek kapcsában szuperintendens ur jelenti, hogy ezen jótéteményre egyházkerületileg még a mult évben a bódva-vendégi egyház jelöltetvén ki, az összeg annak részére lesz kiadandó.

Szuperintendensi hivatalunk utasittatik, hogy a fent kitett jótéteményt a bódva-vendégi egyháznak adja ki.

104. Az alsóborsodi egyházmegye 1870. április 21-én Egerlövön tartott közgyűlése 11. szám alatt pártolólág terjesztvén föl a mályi leányegyház azon kérelmét, hogy egyházkerületünk nevezett egyháznak a többi testvér-egyházkerületek részéről is hirdetés utján leendő segélyeztetését eszközölje.

A mályii összeroskadással fenyegető templomát kijavítani akaró szegény leányegyházat a többi testvér-egyházkerületek pártfogásába egyházkerületünk is ajánlja.

105. Gömörmegyében az alsófalusi leányegyház országos kéregethetés eszközzésére kérvén egyházkerületünket.

Ezen kérelmét az illető egyházmegye is támogatván, szuperintendens ur megbízott, hogy folyamodó egyház részére a szükséges felsőbb engedélyt hivatalos uton eszközölje.

106. Az alsózempléni egyházmegye 1870. március 22. Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyve 33. szám alatti határozatában a mádi iskolatanítói díjlevelet,

107. Az abauji egyházmegye

- a) a nagyszalánci újból készített s helybehagyott lelkészi díjlevelet,
- b) a szikszói egyháznak két egyenlő részre osztott papi díjlevelét,
- c) a kovács-vágási,
- d) alsó- és felsőlánci egyházak lelkészi,
- e) a felső-dopszai egyház iskolatanítói díjleveleit,

108. A tornai egyházmegye a jósvafői egyház tanítói díjlevelét megerősítés végett három három példányban fölterjesztvén:

megerősítettek, egy példány mindenikből egyházkerületi levéltárunkba letéetni s a többi az illető egyházmegyéknek s illetőleg egyházaknak visszaküldetni határozatott.

109. Az egyházmegyék által államsegélyzésre ajánlólag fölterjesztett egyházak s egyházi egyes hivatalnokok.

A) Az abauji egyházmegyéből:

1. Kéri, adóssággal terhelt s paplakot építő egyház 300 frtra,
2. Baktai, paplakot építő egyház 400 frtra,
3. Szurdoki, paplakot építő egyház 500 frtra,
4. Vágási egyház 300 frtra,
5. Nagyidai lelkész állandóul évenként 100 frtra,
6. Komaroci, toronyépítő leányegyház,
7. Szemerei, hasadozott templomát helyrehozni akaró egyház,
8. Gibárti, adós s egyházi épületeit helyrehozni akaró egyház,
9. Kajatai, templomát s iskoláját kijavítani akaró egyház,
10. Fuló-kércsi, iskolát építő egyház,
11. Búdi paplakát, kiépíteni akaró egyház,
12. K.-vajdai, paplakát javító egyház,
13. F.-bogdányi, paplakát ujitó egyház,
14. Rásonyi, templomot építő egyház,
15. Szalai, templomot építő egyház,
16. Szuhay Sándor csobádi lelkész, határozatlan segélyösszegre.

B) Az alsóborsodi egyházmegyéből:

1. Képes István igrici elaggott leánytanító
2. Bócsi, templomot építő egyház,
3. Ladházi, paplakot építő egyház,
4. Mályi, templomát kijavítani akaró egyház,
5. Aranyosi egyház
6. Csabai egyház
7. Harsányi egyház határozatlan segélyösszegre.

C) A gömöri egyházmegyéből:

1. Zsipi, építkező egyház 900 frtra,
2. Kövecsesi leányegyház, 3—400 frtra,
3. Bejei egyház 100 frtra,

4. Beretkei egyház,
5. Trizsi egyház,
6. Harmaci egyház határozatlan segélyösszegre.

D) Az alsózempléni egyházmegyéből:

1. Bodrog-sárai leányegyház 50 frtra,
2. Vámos-ujfalusi, templomát kijavító egyház 200 frtra,
3. B.-Olaszi, tűzkárvallott egyház,
4. Simai, elszigetelt s egyházat és iskolát fölállítani képtelen egyház,
5. Bacsikai, iskolát építő egyház,
6. Kis-dopszai, templomot, iskolát építő egyház,
7. Zombori, iskolát építő egyház,
8. Ondi, építkezései miatt elszegényedett egyház,
9. Király-helmeci, templomot, paplakot építő egyház,
10. Kenisi, templomot építő egyház, határozatlan segélyösszegre.

E) A tornai egyházmegyéből:

Menyhért János, elnyomorodott s tűzvész által sujtott szőlősárdói tanító határozatlan segélyösszegre vagy a hollandi tárbóli gyámolításra.

F) A felsőborsodi egyházmegyéből:

1. Borsodi egyház,
2. Kápolnai egyház,
3. Felső-barcikai egyház,
4. Damaki egyház,
5. Dövényi egyház,
6. Özveggy Gööz Ferencné szül. Hacsy Judit határozatlan segélyösszegre.

G) A felsőzempléni egyházmegyéből:

1. A zempléni egyház,
2. Mihályii egyház,
3. Gercselyi egyház,
4. Garanyi egyház határozatlan segélyösszegre.

H) Az unghi egyházmegyéből:

1. Bezői egyház,
2. Csapi egyház határozatlan államsegélyösszegre.

110. Kölcsön és államsegélyért vegyesen folyamodó vagy ajánlott egyházak, s egyházi egyes hivatalnokok:

1) Az abauji egyházmegyéből:

- a) Vajkóci, iskolát építeni akaró egyház,
- b) Novaji, iskoláját nagyobbítani akaró egyház,
- c) Kupai, szegény egyház, államsegélyt vagy hollandi tárbóli gyámolításért,
- d) Beregszászy Sámuel, világtalan restei lelkész,
- e) Pósa Mihály, rásonyi kitünő, de elbetegesedett tanító,
- f) Csécsi egyház államsegélyért,
- g) Hernád-Szkárosi egyház 200 frt. államsegélyért,
- h) Léh-Berencsi egyház 50 frt. kölcsönért.

2) A gömörri egyházmegyéből:

- a) Takaró Lajos, 34 éves tanítónak a szükösi pénztárból is állandó segélyezésért.

3) A felsőzempléni egyházmegyéből:

- a) Czövek Mihály,
- b) Rezes András, hivatalképtelen elaggott tanítók.

4) Az unghi egyházmegyéből:

- a) Benedek János, reviscei lelkész,
- b) Tóth István, nagy-geőci elaggott tanító.

5. A felsőborsodi egyházmegyéből:

- a) Török Sámuel, tűzkárosult tanító
- b) Böszörményi György özvegye Szepessy Juliánna, tanítónő
- c) Forray István, dédesi volt lelkész özvegyének szül. Harsányi Zsuzsánnának a hollandi alapítványbóli segélyezésért.

6. Az alsózempléni egyházmegyéből:

- a) Gönczy József, golopi lelkésznek hollandi tárt illető 100 frt. tőke után két évi kamathátralék elengedésért,
- b) Tóth Sándor, makkos-hotykai lelkésznek többféle alapból kiadandó jelentékeny segélyért,
- c) Borcsik Gábor, semlyéni lelkésznek államsegélyért,
- d) Kovács János, vámos-ujfalusi lelkésznek államsegélyért vagy 200 frt. kölcsönért,
- e) Soltész Nagy József, kis-tokaji elbetegesedett s e miatt hivataláról lemondott, e mellett tűzvész által is károsult tanítónak hollandi tárt illető 60 frt. tőke és kamatainak elengedéseért, valamint
- f) A zempléni építkező egyháznak 400 frt kölcsön nyerhetés végett beadott folyamodványaik

a megelőző szám alatt az egyházmegyék által államsegélyezésre ajánlólag tett fölterjesztésekkel együtt az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz tétetnek át.

111. A szegény lelkészek s tanítók részére a múlt évben gyűlt segélybeni részesítésre ajánltattak:

1. Az abauji egyházmegyéből: Beregszászy Sámuel, restei lelkész és Pósa Mihály, rásonyi tanító.
2. Az unghi egyházmegyéből: Benedek János, felső-reviscei lelkész és Tóth István, nagy-gebeci tanító.
3. A felsőborsodi egyházmegyéből: Székely Dániel, szakácsi lelkész és Szilágyi János, damaki tanító.
4. Az alsózempléni egyházmegyéből: a hotykai lelkész és kenyézlői tanító.

Mindezek szintén a pénzügyi választmány figyelmébe ajánltatnak.

112. A folyó 1870-ik évben:

következő intézetek s egyházak vétettek föl közhirdetés utjáni segélyezés végett:

1. Közigazgatási pénztár 6 kommunió alkalmával.
2. Papi özvegy-árvatár.
3. Sárospataki főiskola 2 urnapján.
4. Miskolci lyceum házankénti megkeresés utján is.
5. Marosvásárhelyi és Székelyudvarhelyi iskolák 1 urnapján.
6. Egyházmegyei pénztár.
7. Váci siketnémák intézete.
8. Elmebetegok intézete.
9. Pesti theologiai intézet.
10. Szigeti iskola.
11. Losonci iskola.
12. Szegény egyházakban szolgáló lelkészek s tanítók.
13. Moldva-Oláh misszió.
14. Egyházkerületi leánynövelde házankénti megkeresés utján is.
15. Sárospataki tápintézet.
16. Egri leányegyház.
17. A nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatási minisztérium által 1870. ápril 3-ik 8132. szám alatt kelt leiratában ajánlott Szathmár megyében kebeleztetett kőszeg-remetei ref. egyház.
18. Rozsnyói leányegyház.
19. Csobai égett egyház.
20. Lácái építkező egyház.

21. Felső-reviscsei építkező egyház.
22. Zahari leányegyház.
23. Nagy-bárii építkező egyház.
24. Borsii szegény leányegyház.
25. Bódva-lenkei egyház.
26. Zsarnói egyház.
27. Perényi leányegyház.
28. Füzéri leányegyház.
29. Litkai leányegyház.
30. Csáji leányegyház.
31. Böcsi egyház.
32. Csabai egyház.

113. Legközelebbi nyári közgyűlésünk:

Sáropatakon, a főiskolai közvizsgákkal egyidejűleg folyó évi július hó 11-ik s következő napjain; az ezt megelőző egész héten pedig, azaz július hó 3-ikától kezdve, a lelkészi vizsgák fognak ugyanott a lelkész-vizsgáló választmány előtt megtartatni.

Jegyzettek: Bálint József, egyházkerületi főjegyző az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, b, c, d, e, f, g, h, m, n, o, p, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 48, a, b, c, d, e, f, g, 49, 50, 55, 56, 64, 65, 74, 79, 80, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 99, 101;

Misley Károly, aljegyző a 38, 52, 53, 54, 57, 58, 59, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 77, 88, 89, 90, 97, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113;

Apostol József, világi jegyző a 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 51, 60, 61, 62, 63, 71, 78, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 98;

Vajányi Lajos, helyettesített jegyző a 10, a, i, k, l, q, r. pontokat.

Szerkesztette

Bálint József,

egyházkerületi főjegyző.

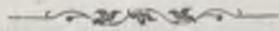
A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Főgondnok ur meg nem jelenhetése elnökileg jelentetik.
2. A világi elnökség Lovász Miklós tornai segédgondnok által helyettesítettik.
3. A képviselők megbízó levelei igazoltaknak tekintetnek.
4. Szuperintendens ur évi jelentése.
5. Ugyancsak szuperintendens ur a tábori lelkészség ügyében jelentést tesz.
6. A „capellanus non succedit“-féle szabály fenn- vagy nemtartása iránt az egyházak szavazásra hivatnak föl.
7. Az egyházmegyék jogkörének s az egyházkerülethez való viszonyának körvonalozása.
8. A főiskolai tanári lakok hasznosítása ügyében a megbízott választmányok jelentése beváratik.
9. A Zsarnay emlékszobor fölállítása elhatároztatik.
10. A Sárospatakon 1870. január 31. és február 1, 2, 3-ik napjain történt rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyve
 - a) Horváth Mária arcképe Török Pál dunamelléki szuperintendens és a szigeti főiskola részére lemásolás végett kiadatni rendeltetik.
 - b) A sárospataki főiskolai orvosi állomás ideiglenesen betöltetvén, annak rendes betöltése a tavaszi közgyűlésre halasztatik.
 - c) Dr. Lengyel Endre a főiskolai ifjúság gyógykezelése s az orvosi díjazás iránt javallatot tesz.
 - ✓ d) Ugyancsak dr. Lengyel Endre urnak a főiskola irányában tanusított orvosi fáradozásaiért jegyzőkönyvileg elismerés s hálás köszönet nyilvánítottik.
 - e) A Csicsery Antal főiskolánkat illető tartozása törvényesen átruháztatik.
 - f) A főiskolai építkezések iránt intézkedések tételnek.
 - g) Molnár Aladár miniszteri tanácsos értesíti az egyházkerületet a megvásárolt képezdei helyiség árának mikénti fölvétele iránt.
 - h) Ifjabb báró Vay Miklós jelentése a pálóci Horváth Mária emlékszobra ügyében.
 - i) A főiskolában a gyorsírást megghonosítása iránt javaslat tételik.
 - k) Az egyházkerületi és főiskolai pénztáraknál a kamat minősége meghatároztatik.
 - l) Az egyházkerületi növvelde kiépítése iránti javaslat elfogadtatik.
 - m) A szuperintendensi perkupai és szalonnai birtokok eladása, részben megtartása helybenhagyatik.
 - n) A „Pesti tűzkárbiztosító intézet“ kérelme az illetékek előleges fizetése iránt teljesítettik.
 - o) Kérészi Mihály kérelmére Árokszállásy József bekebelezési vizsgája időközileg is felvétetik.
 - p) Ki is megvizsgáltatván képesítettnek talaltatik.
 - q) Szabó György, tussai lelkész felfolyamodványa felsőzempléni egyházmegyéhez visszatételik.
 - r) Szombathy Dániel, náprágyi lelkész kérelme a 300 frt. kölcsön ügyében visszautasítottatik.
11. Főiskolai orvossá dr. Kálniczky József választatik.
12. A főiskolai orvosi díj föllebbemelésének módja meghatároztatik.
13. A pálóci Horváth Mária emlékszobor fölállítása s leleplezési ünnepélye iránt intézkedés tételik.
14. A főiskolai építkezések iránti újabb intézkedés.
15. A gyorsírást betanulására, s a főiskolában betanítására Szivos Mihály tanár vállalkozik.
16. Mocsári Lajos főiskolai világi algondnok hivataláról lemond.
17. A főiskolai algondnoki hivatal betöltésére, az egyházak szavazatra hivatnak föl.
A vallás- és közoktatásügyi minisztérium leiratai:
18. A vallás és oktatásügyi minisztérium az államsegélynek az egyházkerületek közti aránylagos felosztása.

19. Ugyanazon minisztérium Zsarnay Imre bereg-ungghi tanfelügyelővé kineveztetése.
20. " " a kolozsvári, nagyszebeni jogakadémiákon fennállott 3 éves jogi tanfolyamnak 4 évi tanfolyammá változtatása.
21. " " a katonai egyének összeesketéséről szóló anyakönyvi kivonatokkali elbánás.
22. " " az országos iskolai célokra szánt 40000 frt. általánynak mikénti elhelyezése.
23. " " a gümöri tanítói nyugdíjalap segélyezése.
24. " " a hatóságok által kívánt anyakönyvi kivonatok díjmentesen kiadatása.
25. " " a kassai Balassa Zsuzsánna-féle tápintézeti alapra történt kinevezések.
26. " " ~~X~~ a pataki gimnáziumban a parallel osztályok föllállítása.
27. " " a besorozott tanuló ifjuság fegyvergyakorlási ideje.
28. " " a nem katolikus tanodákba járó katolikus ifjak vallásos oktatására hittanítók kinevezése.
29. " " a besorozott népiskolai tanítók házassága.
30. " " a sárospataki államképezde ügyében a kormányynali szerződés szerint a főiskola részére lefizetendő 50000 frt. utalványozása.
31. " " Imre Lőrinc, abauj-borsodmegyei tanfelügyelővé kineveztetése.
32. " " a hosszabb időre szabadságolt katonák lelkészi s tanítói díj-fizetésére határozott kötelezettségek.
33. " " a honvédség kötelékében álló alattas tisztviselők, tanítók, szolgák fegyvergyakorlati ideje.
34. " " a szabadságolt vagy tartalék katonák elhunytáról szóló anyakönyvi bizonyítványok hováküldése.
35. " " a csehországi szevratoschi h. h. egyház segélyezése.
36. " " a honvédség nősülésére kiadott szabályok.
37. " " a katonai egyének nősülését illetőleg a lelkészek részére kiadott utasítás.
38. " " a magyar királyi pénzügyminisztérium által a lelkészi földek adója ügyében kiadott intézvénye folytán intézkedések tétetnek.
39. Nagy Péter,
40. Geduly Lajos,
41. Karsay Sándor,
42. Máday Károly szuperintendensek,
43. Széky Béla főjegyző,
44. Ugyanaz,
45. Ugyanaz,
46. Balog Péter szuperintendens,
47. Hajnal Ábel esperes, egyházkerületeik s illetőleg egyházmegyéik utóbbi gyűléseinek jegyzőkönyveit megküldik.
48. Az egyetemes tanügyi bizottság jegyzőkönyve:
- Az eddigi egyezés egyházkerületünk részéről továbbra is fentartatik.
 - Egy egyházi és egy világi rendes s ugyanannyi póttag választása módosítólag ajánltatik.
 - A vallástanítási kézikönyveknek minden egyházkerület általi önállólag kiállítása.
 - Iskolatanácsok alakítása.
 - Egy papi, egy világi személy és egy tanítóból álló iskolai körlátogatóság kinevezése ajánltatik.
 - A kormány tanterve elfogadtatik.
 - A diasporában levő szegény hivek vallási és erkölcsi oktatásról intézkedés ajánltatik.
49. Az abauji egyházmegye Szántay István. nagy-idaei csekély jövedelmű lelkészt évenként 100 frt. segélyezésre ajánlja.
50. Ugyanazon egyházmegye a 300 frt. lelkészi jövedelem minimumot 400 frtban kéri meg-alapíttatni.
51. Ugyanazon egyházmegye Kovács Károly, erdő-horváti lelkész ügyében fölterjesztést tesz.

52. Ugyanazon egyházmegye ajánlatára Szabó János, beszteri lelkész javára a szükösi pénztárt illető 75 frt. elengedtetik.
53. Ugyanazon egyházmegye 17 egyházat államsegélyezésre ajánl.
54. Ugyanazon egyházmegye indítványt tesz az özvegy-árvatár korszerűbb kezelése iránt.
55. Az unghi egyházmegye fölterjesztése a jenkei lelkésznek a papi földek adója megtagadása miatt tett panasza ügyében.
56. Ugyanazon egyházmegye államsegély illetékét ujlag saját kezelése alá különösen kiadatni kívánja.
57. Ugyanazon egyházmegye a népiskolai tankönyvek hiányában intézkedést kér.
58. Ugyanazon egyházmegye ujlag óvást tesz a sárospataki felekezeti tanítóképezdének az ottani államképezdébe olvasztása ellen.
59. Indítvány folytán, képezdei vagy theologus ifju nem vállalkozása esetire, tanítói hivatalra a főiskolából bármely vállalkozó egyén is kivihető.
60. Ugyanazon egyházmegye a Musztyanovics Gyula, minaji
61. és Jaszenesák János, kráskai görög katolikus lelkészeknek a kereszteleseknél elkövetett törvénytelen eljárásukat bepanaszolja.
62. Ugyanazon egyházmegye a Berhely Ödön illetéktelenül részére osztalékul beszámított 100 fitot az egyházmegye részére kipótoltatni kéri.
63. Pazar István, ágteleki lelkész a faiskolák mikénti használatát elintéztetni kéri.
64. A felsőborsodi egyházmegye az unghi egyházmegyének a képezde ügyében tett óvását pártolja.
65. Ugyanazon egyházmegye a szendrő-ládi temető és papi birtok ügyében tett sérelmes eljárást illetőleg jelentést tesz.
66. Ugyanazon egyházmegye Szűcs Ábrahám, volt kazai lelkész és azon egyház tagjai közt a lelkészi fizetés $\frac{1}{3}$ -ára nézve létrejött egyezséget bejelenti.
67. Ugyanazon egyházmegye Boldy András nyugalmazott tanítót segélyezésre ajánlja.
68. Ugyanazon egyházmegyebeli zilizi egyháznak kérelme az ottani lelkészi állomás azonnali betöltésére nézve nem teljesítettik.
69. A felsőzempléni egyházmegye a kebelebeli néptanítói nyugdíjintézet alapszabályát bemutatja.
70. Ugyanazon egyházmegye Sarkady István hivatalátóli felfüggesztését jelenti
71. Ugyanazon egyházmegye Szabó György, tussai lelkésznek állomásátóli elmozdittatását fölterjeszti.
72. Az alsózempléni egyházmegye Végh János, kis-kövesdi helyettes lelkész által a szükösi pénztárba fizetendő illetékek 20 frtban lett megállapítását tudatja.
73. Ugyanazon egyházmegye özvegy Török József berzéki lelkészno kérelmét fölterjeszti.
74. A gömőri egyházmegye a megyei tanfelügyelőknek a tanítókkal közvetlen érintkezésért önkormányzati jogainkba ütközőknek találja.
75. Ugyanazon egyházmegye Tóth Sámuel egyházmegyei főjegyzővé választatását tudatja.
76. Az alsóborsodi egyházmegye a papi özvegyek s árvák illetményét, az illető egyházmegyékben kiadandóknak indítványozza.
77. Ugyanazon egyházmegye Kónya Pál, esáthi lelkésznek az egyház által történt nyugdíjazását tudatja.
78. A tornai egyházmegye fölterjesztése a komjáthi egyház birtokához tartozó korcsma eladhatása tárgyában.
79. Az egyetemes tanügyi bizottságba egyházkerületünk részéről képviselők neveztetnek.
80. A népiskolai hit- és erkölcsoktatásra szolgáló tanterv készítése választmányra bízatik.
81. Az egyházkerületi számvevőszék jegyzőkönyve olvastatván, a kamat és tőkék behajtása iránt intézkedés tétetik.
82. Ugyanazon jegyzőkönyv nyomán több rendbeli szabályok alapittatnak meg.
83. Misley Károly, egyházkerületi dékán a kezelése alatti pénztárak állását előterjeszti.
84. Ugyancsak Misley Károly dékán a papi özvegy-árvatárból kiosztandó részvényekről kimutatást tesz.
85. Az egyházkerületi pénztár részére egy Wertheim-féle szekrény megrendeltetik.
86. A statisztikai adatokat tartalmazó s némely egyházmegyék által még be nem adott rovatos ivenk beadása sürgettetik.
87. A főiskolai dogmatikai tanszék betöltése módja iránt az egyházmegyéktől vélemény kéretik.
88. Indítvány a sárospataki jogakadémiában a hit- és erkölcstan előadásáról.

89. A népiskolai hit- és erkölcsoktatásra szolgáló tanterv a megbízott választmány által beterjesztetik.
90. A sárospataki államképezdében egyházkerületünk költségén taníttatandó ifjak kötelezettsége meghatározatik.
91. Árvai József, zempléni megyei tanfelügyelő figyelmeztetése felekezeti iskoláinknak a közoktatási törvények kivánalmaihoz képesti kötelezettsége iránt.
92. Ugyancsak Árvay József, tanfelügyelő felhívása a sárospataki államképezdében a vallástudomány mikénti előadása iránt.
93. Több megyei tanfelügyelők figyelmeztetése az ideiglenesen fölállítandó képezdei tanfolyamokra nézve.
94. Tokaji Nagy Lajos, államtanfelügyelő a népiskolákban naponkénti iskolába járást módosítani kívánja.
95. Ugyancsak Tokaji Nagy Lajos a magánlag vagy háznál tanuló növendékek vizsgája iránt javallatot tesz.
96. Imre Lőrinc, abauj-borsodmegyei tanfelügyelő a Ráth Mór pesti könyvkereskedésében található iskolai taneszközök s könyvekről értesít.
97. Hevesmegyei tanfelügyelő Wawrek Béla fölhívására, azon tankerületi iskolatanács tagjává Prágay Lajos, esperes kineveztetik.
98. Szuperintendens ur jelentése a leánynevelde helyiségeül szolgáló tér megvétele iránt.
99. Prágay Lajos, alsóborsodi esperes indítványa a Plank-féle ritkasági gyűjtemény megvétele iránt.
100. Fogarassy János alapítványa.
101. A miskolci lyceum igazgatóságának évi jelentése.
102. A hittani pályájukat teljesen be nem végzett sárospataki hittanhallgatók kérelme.
103. A Szondy-Kenessey-féle alapítvány iránti intézkedés.
104. Az alsóborsodi egyházmegyebeli mályi egyház segélyezés végett a testvér-egyházkerületeknek ajánltatik.
105. A gömöri egyházmegyei alsófalusi egyház országos kéregetés utjáni segélyezése előmozdittatik.
106. Alsózemplénből a mádi,
107. Abaujból a nagyszalánci, szikszói, kovácsvágási, alsó- és felsőlánci s felső-dópszai,
108. Tornából a jósvafői lelkészi és tanítói díjlevelek beadatnak.
109. Az egyházmegyéből államsegélyezésre fölterjesztett egyházak s egyházi hivatalnokok.
110. Kölcsön és államsegélyért vegyesen folyamodó vagy ajánlott egyházak s egyházi egyes hivatalnokok.
111. A szegény lelkészek s tanítók részére a múlt évben gyűlt segélybeni részesítésre ajánlott lelkészek s tanítók.
112. A folyó 1870. évben hirdetendő tárgyak.
113. A legközelebbi nyári közgyűlés és lelkészi vizsgák határideje.

TÁRGYMUTATÓ

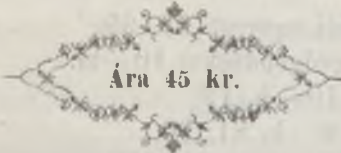
arra, hogy mely határozatok kiket illetnek.

- Testvér egyházkerületeket 18, 48.
 Szuperintendensi hivatalt 7, 9, 10—l, m, 12, 18, 38, 60, 61, 74, 85, 92, 98, 100, 103, 105.
 Egyházmegyéket általában 6, 17, 18—37-ig, 50, 53, 59, 69, 82, 87, 91, 112, 113.
 Espereseket általában 81, 86, 93.
 Felsőzempléni egyházmegyét 9, 10, 69, 71.
 Unghi egyházmegyét 55, 56.
 Felsőborsodi egyházmegyét 66, 68.
 Abauji egyházmegyét 51, 53.
 Alsóborsodi egyházmegyét 77.
 Alsózempléni esperesi hivatalt 72.
 Egyházkerületi pénzügyi választmányt 10—n, 54, 84, 109, 110, 111.
 Egyházkerületi pénztárnoki hivatalt 10—k, 85.
 Hegedűs Lászlót 10—h, 12, 48, 89, 94.
 Mocsáry Lajost 16, 48, 89, 94.
 Báró Vay Bélát { 48, 89, 94.
 Szentpétery Sámuel {
 Prágay Lajos, alsóborsodi esperest 97, 99.
 Lovász Miklós, tornai segédgondnokot 10—m.
 Ifjabb báró Vay Miklóst 10—h, 12.
 Főiskolai közigazgatót 10—h, 81, 90.
 „ jogigazgatót 10—e, h, 62, 100.
 „ gazdasági választmányt 8, 10—f, i, 14, 15.
 „ pénztárnokot 10—g, h, 100.
 „ könyvtárnokot 10—a.
 Schemczér János, állammérnököt
 Bódogh Károly, mérnököt
 Molnár István, főiskolai pénztári ellenőrt } 10—h.
 Emődy Dániel, tanárt
 Antalfi János, tanárt
 Gimnáziumi igazgatót
 Dr. Soltész Jánost 10—b.
 Dr. Lengyel Endrét 10—d.
 Szivos Mihály, tanárt 15.
 Bokor József, hittanárt } 92.
 Ivánka Sámuel énektanárt }
 Fogarassy János, királyi legfőbbtörvényszéki rendes bírót }
 Kázmárki egyházat
 Szikszói egyházat } 100.
 Kázmárki lakos Szabó Tamást s nejét Fogarassy Sárát
 Szentandrás lakos Fogarassy Ferencet
 Néhai szikszói lakos Hatvány Sámuel örököseit
 Csicsery Antalt 10—e.
 Ágteleki egyházat 63.
 Kálniczky József, orvostudort 11.
 Szombathy Dániel, náprági lelkészt 10—r.
 Özvegy Török István, lelkésznőt 73.
 Boldy András, nyugalmazott tanítót 67.

TÁRGYMUTATÓ

ÉRTÉKES KÖNYV TÁRGYMUTATÓ

1870. évi kiadás. Ár 45 kr.

Ára 45 kr.